

**A Raiffeisen Bankcsoport
kockázatkezelésre vonatkozó
információinak nyilvánosságra
hozatala
2008. év végére vonatkozóan**

**Raiffeisen
BANK**

Tartalomjegyzék

1	Bevezető	3
2	Rövidítések, fogalmak jegyzéke.....	5
3	Kockázatkezelési elvek, módszerek (3.§)	7
4	Prudenciális szabályok alkalmazása (4§)	11
5	A szavatoló tőke összetétele (5§).....	14
6	Hitelintézeti tőkemegfelelés (6-7§).....	15
7	Sztenderd módszer (8§)	27
8	Belső minősítésen alapuló módszer (IRB) (9-11§)	30
9	Hitelezésikockázat-mérséklés (12 §)	44
10	Kereskedési könyv (13§)	46
11	A kereskedési könyvben nem szereplő részvények, pozíciók (14§)	49
12	Partnerkockázat (15/B§)	51
13	Működési kockázat (16§).....	52
14	A Bankcsoport tőkemegfelelése	54

1 BEVEZETŐ

A magyarországi Raiffeisen Bankcsoport¹ (továbbiakban Bankcsoport) a 234/2007. (IX. 4.), a hitelintézetek nyilvánosságra hozatali követelmények teljesítéséről szóló kormányrendelet alapján előírt követelményeknek jelen dokumentummal kíván megfelelni.

Jelen dokumentum a Bankcsoportra vonatkozó, konszolidált adatokat tartalmaz. A Bankcsoporton belül a Raiffeisen Bank Zrt-n (továbbiakban Bank) túl a Raiffeisen Lízing Csoport² (továbbiakban Lízingcsoport) tevékenységére térünk ki részletesen. Mivel a konszolidációs kör egyéb tagjai önálló hitelezési, piaci és működési kockázatkezelési, valamint az ehhez kapcsolódó céltartalék-képzési tevékenységet nem végeznek, ezért a róluk szóló információk a kvantitatív mutatókban szerepelnek. A Bankra vonatkozó nyilvánosságra hozatalra egy külön dokumentumban került sor.

A dokumentum felépítése megegyezik a kapcsolódó jogszabályéval (A főbb fejezetcímeknél megjelölésre kerültek a vonatkozó paragrafusok). Először bemutatja a Bankcsoport kockázatkezelési felépítését, elveit, céljait, majd a prudenciális szabályok alkalmazását. Harmadszor a szavatoló tőkéről és a tőke megfelelésről szóló információk következnek.

A hitelkockázatról szóló információk megbontásra kerültek a Bázeli 2 Sztenderd módszertanának és a Belső minősítésen alapuló (IRB) módszertanának használata között. A Bankcsoport 2008. december 1-én a banki, nem lakossági (non-retail) portfóliók esetében tért át az IRB módszertan használatára. Az IRB módszer bevezetésének ütemezése a „Belső minősítésen alapuló módszer” című rész elején található. Mivel a 2008. év jelentős részében a Bankcsoport az egész portfóliójára vonatkozóan sztenderd módszert használt a hitelkockázati tőkekövetelmény meghatározásához, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének (továbbiakban Felügyelet) engedélye alapján az IRB módszertannal kapcsolatban csak bizonyos kvalitatív információkat és a hitelkockázati tőkekövetelmény értékét hozza nyilvánosságra. Ezt követően a hitelkockázat-mérséklés módja kerül bemutatásra.

Ezután következnek a piaci kockázatról és a működési kockázatról szóló információk.

Végül a Bankcsoport tőke megfelelési mutatója kerül nyilvánosságra hozatalra.

A kvantitatív mutatók a 2008. 12. 31-ei éves jelentés adatai alapján a magyar számviteli előírásoknak megfelelően lettek bemutatva.

¹ **Bankcsoport:** A Raiffeisen Bank Zrt., illetve az összevont felügyelet alá tartozó vállalkozások. Az összevont felügyelet alá tartozó vállalkozásokról lásd: 4. fejezet

² **Lízingcsoport:** Raiffeisen Lízing Zrt., Raiffeisen Eszköz Lízing Zrt., Raiffeisen Property Lízing Zrt.

Vonatkozó jogszabályok és előírások:

- 1996. évi CXII. Törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról (Hpt.)
- 2000. évi C. Törvény a számvitelről (Szt.)
- 234/2007. (IX. 4.) Korm. Rendelet a hitelintézetek nyilvánosságra hozatali követelményének teljesítéséről
- 196/2007. (VII. 30.) Korm. Rendelet a hitelezési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről
- 200/2007. (VII. 30.) Korm. Rendelet a működési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről
- 381/2007. (XII. 23.) Korm. Rendelet a hitelintézet partnerkockázatának kezeléséről
- 244/2000. (XII. 24.) Korm. Rendelet a kereskedési könyvben nyilvántartott pozíciók, kockázatvállalások, a devizaárfolyam kockázat és nagykockázatok fedezetéhez szükséges tőkekövetelmény megállapításának szabályairól és a kereskedési könyv vezetésének részletes szabályairól
- 250/2000. (XII.24.) Korm. rendelet a hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól
- Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, Validációs Kézikönyv, A belső minősítési rendszerek (IRB) és a működési kockázat fejlett módszereinek (AMA) bevezetéséről, jóváhagyásáról.

2 RÖVIDÍTÉSEK, FOGALMAK JEGYZÉKE

Raiffeisen Bankcsoport – A Raiffeisen Bank Zrt. és az érdekeltségi körébe tartozó magyarországi (leány, közös vezetésű, társult) vállalkozások

Bank – Raiffeisen Bank Zrt.

Lízingcsoport: Raiffeisen Lízing Zrt., Raiffeisen Eszköz Lízing Zrt., Raiffeisen Property Lízing Zrt.

Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport – az RI tulajdonában lévő leánybankok összessége

RZB – Raiffeisen Zentralbank Österreich AG

RI – Raiffeisen International Bank-Holding AG

IRB – belső minősítésen alapuló módszertan

Retail – lakossági

Non-retail – nem-lakossági

PSZÁF/Felügyelet – Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete

Going concern – a kockázatok fedezésére tartott tőkemennyiség meghatározásának alapvetően két különböző megközelítési módja lehetséges. A „**going concern**” szemlélet szerint a Bank szavatoló tőkájének adott megbízhatósági szinten (ez csoport szinten 99%-ban lett rögzítve) fedeznie kell a mindennapi üzletmenet során fellépő nem várt veszteségeket úgy, hogy az ne okozzon fennakadást a Bank működésében, a bank tőkemegfelelési mutatója pedig ne menjen 8% alá.

Liquidation perspective - megközelítés célja a betétesek és a hitelezők védelme olyan kis valószínűségű, extrém mértékű veszteségekkel szemben is, amire a bank teljes tőkéje fedezetet nyújthat.

GRC – Group Risk Committee, Csoportszintű Kockázatkezelési Bizottság

MRSC – Market Risk Sub Committee, Piaci Kockázatok Albizottság

ORC – Operational Risk Controlling, működési kockázat kontrolling

VaR – Value-at-Risk, kockázatosított érték

KKV – kis- és középvállalatok

SMB – Small and Medium Businesses, kis- és középvállalatok

CRM – Credit Risk Management, Hitelkockázati Főosztály

RRM – Retail Risk Management, Lakossági és KKV Kockázatkezelési Főosztály

IRD – Integrated Risk Analysis Department, Integrált Kockázatelemzési Főosztály

TRE – Treasury, Likviditáskezelési Főosztály

CRO – Chief Risk Officer

CFO – Chief Financial Officer

COL – Collateral Office, Biztosítékkezelési Főosztály

WOD - Workout Department, Követeléskezelési és Behajtási Főosztály

CLD – Collection Department, Behajtási Főosztály

ACD – Accounting, Számviteli Főosztály

CNT – Controlling, Kontrolling

MM – Management Meeting, Vezetőségi Ülés

EC – Executive Committee, Végrehajtó Tanács
CC – Credit Committee, Hitelbizottság
MC – Marketing Committee, Marketing bizottság
PLC – Problem Loan Committee, Problémás Hitelek Bizottsága
PC – Project Committee, Projekt Bizottság
RRM – Regular Retail Meeting, Lakossági Vezetői Bizottság
PC – Portfolio Committee, Portfólió Bizottság
OPD – Operations Department, Bankműveleti Főosztály
ICAAP – Internal Capital Adequacy Assesment Process, Tőke megfelelés belső értékelési folyamata
IFRS – International Financial Reporting Standards, Nemzetközi Pénzügyi Jelentési Szabványok
IAS – International Accounting Standards, Nemzetközi Számviteli Szabványok
Ügyfél-kategória – lásd Hkr. (196/2007. Kormányrendelet) 56.§ (1) d) pontja
Kitettségi osztály – lásd Hpt. (1996. évi CXII. törvény) 76/C § (1) bekezdése
S&P – Standard and Poors's
Fermat – a Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tőkekövetelmény számítására használt szoftvere
Overdraft – folyószámla hitel
RORAC – Return On Risk Adjusted Capital, kockázattal korrigált tőkearányos hozam
RDB – Rating Database, rating adatbázis
IMF – International Monetary Found, Nemzetközi Valutaalap
IIF – Institute of International Finance, Nemzetközi Pénzügyi Intézet
EIU – Economist Intelligence Unit
EU – European Union, Európai Unió
Default - nemteljesítés
PD – Probability of Default, nemteljesítési valószínűség
Hpt - 1996. évi CXII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról
Var - azt mutatja meg, hogy adott biztonsági szint mellett változatlan üzletmenetet feltételezve adott tartási periódus alatt maximum mennyit veszíthet a portfólió a piaci értékéből.

3 KOCKÁZATKEZELÉSI ELVEK, MÓDSZEREK (3.§)

A Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport központilag határozta meg kockázatkezelési elveit és stratégiáit, melyeket az egyes leányvállalatok, így a magyarországi Bankcsoport tagjai is implementáltak.

3.1 KOCKÁZATKEZELÉSI CÉLOK

1. A kockázatkezelésnek elő kell segítenie, hogy a Bankcsoport kockázatvállalási képességét ne lépje túl, és hogy a tulajdonos informálva legyen a szükséges tőkemennyiségről. (Mind „going concern” és „liquidation perspective” szempontból³)
2. A kockázatkezelésnek hozzá kell járulnia a források hatékony allokálásához és ezen keresztül a kockázattal arányos eredmény növeléséhez.
3. A kockázatkezelésnek segítenie kell a megcélzott kockázati profil fenntartását.

3.2 KOCKÁZATKEZELÉSI ALAPELVEK

Az egységes és prudens kockázatkezelés fontos feltétele a közös kockázatkezelési alapelvek rögzítése, melyek segítik a kockázatkezelési célok elérését. A Bankcsoport vezetése ennek érdekében 10 kockázatkezelési alapelvet határozott meg, melyek a következők:

1. Kockázattudatosság

A Bankcsoport célja a banki működés során felmerülő kockázatokat szem előtt tartó vállalati kultúra kialakítása, különös tekintettel a transzparens információközlésre és a szofisztikált kockázatkezelési eszközök használatára.

2. Prudens kockázatvállalás

A Bankcsoport számára fontos a prudens megközelítés a kockázatvállalással, illetve az előre meghatározott kockázatarányos hozamelvárásokkal kapcsolatban.

3. Kockázatkezelés

Bankcsoportunk korszerű kockázatkezelési és kontrolling technikákat alkalmaz figyelembe véve az egyes kockázattípusok jelentőségét.

³ **Going Concern/Liquidation Perspective:** A kockázatok fedezésére tartott tőkemennyiség meghatározásának alapvetően két különböző megközelítési módja lehetséges. A „going concern” szemlélet szerint a Bank szavatoló tőkéjének adott megbízhatósági szinten (ez csoport szinten 99%-ban lett rögzítve) fedeznie kell a mindennapi üzletmenet során fellépő nem várt veszteségeket úgy, hogy az ne okozzon fennakadást a Bank működésében, a bank tőkeegyelelési mutatója pedig ne menjen 8% alá. A „liquidation perspective” megközelítés célja a betétesek és a hitelezők védelme olyan kis valószínűségű, extrém mértékű veszteségekkel szemben is, amire a bank teljes tőkéje fedezetet nyújthat.

4. Szabályozói követelmények

A Bankcsoport megfelel minden, a kockázatkezeléssel kapcsolatos szabályozói előírásnak.

5. Kockázatok kategorizálása

Bankcsoport szinten kezelt legfőbb kockázattípusok a hitel-, piaci, működési és likviditási kockázat. Különös figyelmet kell fordítani a kockázatok koncentrációjára.

6. Egységes módszerek alkalmazása

Homogén kockázatmérési és limit-meghatározási módszereket alkalmaz a Bankcsoport annak érdekében, hogy maga a kockázatkezelés is konzisztens és koherens legyen.

7. Konzisztens értékelés

A Bankcsoport az előzetes és az utólagos kockázatértékelést is konzisztensen végzi.

8. Független kontroll

A Bankcsoportban a kockázatkezelési funkciók teljes mértékben függetlenek az üzleti területektől.

9. Rendszeres felülvizsgálat

A Bankcsoport rendszeresen felülvizsgálja kockázatkezelési stratégiáját. Ez a felülvizsgálat jellemzően egybeesik az éves tervezéssel, és a tervezés eredményein alapul.

10. Termékfejlesztés

A termékfejlesztési folyamat fontos részét képezi az új termékek kockázatainak elemzése.

3.3 A KOCKÁZATKEZELÉS STRATÉGIAI CÉLJAI

A megvalósítandó integrált kockázatkezelés célja az, hogy a Bankcsoport egészének kockázati kitétsége valamennyi fontos kockázati típus vonatkozásában (piaci-, hitel-, működési-kockázatok) mindenkor megállapítható legyen. Álljanak rendelkezésre azok a szükséges információk, amelyek a Bankcsoport egészére vonatkozó lehetséges hatást megmutatják, valamint az, hogy a Bankcsoport egészének integrált kockázati kitétsége aktívan meghatározható, korszerű módszerekkel portfólió-szemléletben is mérhető és kezelhető legyen. A csoportszintű integrált kockázatazonosítás, mérés és kezelés megvalósításának szervezeti leképeződése a Csoportszintű Kockázatkezelési Bizottság, a Group Risk Committee (GRC).

A jogszabályi limitfigyelés mellett a Bank VaR⁴ (kockázatosított érték) alapú limitrendszer is működött, amely hatékony kockázatkezelést és tőkeallokációt biztosít. A tőkeallokáció alapját a kockázattal korigált teljesítmény-mutatók különböző alportfóliók (kockázati típusok, termékek, ügyfelek) szerinti kimutatása jelenti.

⁴ VaR : azt mutatja meg, hogy adott biztonsági szint mellett változatlan üzletmenetet feltételezve adott tartási periódus alatt maximum mennyit veszíthet a portfólió a piaci értékéből.

3.4 A KOCKÁZATKEZELÉS SZERVEZETI EGYSÉGEI, FUNKCIÓI, JELENTÉSI RENDSZEREI

A Bankban az üzleti területektől teljesen elkülönített, független kockázatkezelés működik. Az egyedi hitelkockázat elemzés, minősítés, bírálat és monitoring a Hitelkockázati Főosztály (CRM), valamint a Lakossági és KKV kockázatkezelési főosztály (RRM) feladata.

A portfóliószintű hitelkockázat mérés, ill. a piaci (kamat, árfolyam, likviditási) és működési kockázatok elemzése az Integrált Kockázatelemzési Főosztály (IRD) (a lakossági és mikrovállalkozási (retail) hitelkockázatok tekintetében részben az RRM) feladata.

A portfólió-szemléletű hitelkockázati megközelítés (A portfólió szintű hitelkockázat mérése és kezelése az Integrált Kockázatelemzési Főosztály hitelkockázati kontrol csoportjai végzik) természetesen az egyedi minősítések eredményeire épít, illetve vissza is hat az egyedi kockázatkezelésre, ezért a három kockázatkezelési terület szoros szakmai együttműködésben dolgozik.

A Bank Likviditáskezelési (Treasury) Főosztályának kockázat kontrolling tevékenységét és a Bankban megfigyelhető piaci kockázatok elemzését az Integrált Kockázatelemzési Főosztály piaci kockázat kontroller munkatársai látják el.

A működési kockázatok azonosításában és kezelésében van fontos szerepük a szakterületi működési kockázatkezelőknek; a módszertani, koordinációs, riportkészítési és kockázat-priorizálási feladatok ellátása az IRD főosztály részét képező működési kockázat kontrolling csoport feladata.

A kockázatkezelést Management szinten az üzleti területektől független, kockázatkezelésért felelős vezérigazgató-helyettes, a CRO (Chief Risk Officer)/CFO irányítja. A CRO alá tartozik még a kockázatkezeléshez szorosan kapcsolódó Biztosítékkezelési Főosztály (COL), valamint a Követeléskezelési és Behajtási Főosztály (WOD), Behajtási Főosztály (CLD), továbbá a Kontrolling (CNT) és Számviteli (ACD) Főosztályok.

A kockázatkezelés döntéshozói és beszámolóí fóruma a Csoportszintű Kockázatkezelési Bizottság (GRC) és annak albizottságai. A GRC-n kívül az alábbi másodlagos döntéshozó szervei vesznek részt a kockázatok kezelésében:

- Vezetőségi ülés (Management Meeting)
- Végrehajtó tanács (Executive Committee)
- Hitelbizottság (Credit Committee)
- Marketing bizottság (Marketing Committee)
- Problémás hitelek bizottsága (Problem Loan Committee)
- Projekt bizottság (Project Committee)

- Lakossági Vezetői Bizottság (Regular Retail Meeting)
- Portfólió Bizottság (Portfolio Committee)

A Lízingcsoportban szintén az üzleti területektől teljesen elkülönített, független kockázatkezelés működik. Az egyedi hitelkockázat elemzés, minősítés, bírálat, monitoring valamint a lakossági hitelkockázat-kezelési keretfeltételek megállapítása, visszamérése és folyamatos aktualizálása a Kockázati Igazgatóság (CRM) feladata, míg maga a lakossági hitelkockázat kezelése (bírálat) a, valamint a Műveleti Igazgatóság (CRO) feladata.

A kockázatkezelést Management szinten az üzleti területektől független területekért, így a kockázatkezelésért is felelős vezérigazgató irányítja.

A portfóliószintű hitelkockázat mérés, ill. a piaci (kamat, árfolyam, likviditási) és működési kockázatok elemzése a bank Integrált Kockázatelemzési Főosztályának (IRD) feladata, melyhez a lízingspecifikus ismereteket és információt a Kockázati Igazgatóság nyújt. Az együttműködés szabályait lokális utasítások és együttműködési megállapodások tartalmazzák.

Az IRD-n túlmenően megállapodás szabályozza a bank Hitelkockázati Főosztályával mint kompetenciaközponttal való együttműködést is.

A kockázatkezelés döntéshozói és beszámoló fóruma a Csoportszintű Kockázatkezelési Bizottság (GRC) és annak albizottságai.

A GRC-n és a felsorolt másodlagos döntéshozó szerveken kívül szabályozott kompetencia határokon belül a következő lokális döntéshozó szervek vesznek részt a kockázatok kezelésében:

- Hitelbizottság (Credit Committee)
- Marketing bizottság (Marketing Committee)
- Problémás hitelek bizottsága (Problem Loan Committee)
- Projekt bizottság (Project Committee)
- Minősítő Bizottság (Rating Committee)
- Kockázati Bizottság (Risk Committee)

3.5 HITELKOCKÁZATI FEDEZETEK ALKALMAZÁSÁRÓL

A hitelkockázati fedezetek bevonásának fő célja a hitelkockázatok mérséklése. A Bank kockázatkezelési célból bármilyen biztosítékot befogad, ám ezek hitelbiztosítéki értékelése során fedezettípustól és egyéb paraméterektől függő súlyozásokat alkalmaz, melyek kifejezik az adott biztosítéknak egy esetleges kényszerértékesítés során elérhető értékét – óvatosság elvén történő becslések alapján. A súlyozott érték bizonyos esetekben akár nulla is lehet, ilyenkor tőkekövetelmény csökkentő hatása nem számszerűsíthető, kockázatméréselő hatása azonban lehet.

A hitelezéshez szükséges biztosítékokat a termékutasítások, ill. egyedi esetekben az üzleti területektől független kockázatkezelési főosztályok írják elő.

Az előírt biztosítékok meglétét folyósítás előtt lakossági hiteleknél a Hitelcentrum, nem-lakossági hiteleknél a Bankműveleti Főosztály ellenőrzi. A hitelnyújtás utáni ellenőrzés a Biztosítékkezelési Főosztály feladata.

A kockázatkezelés és a tőkekövetelmény-számítás céljára a Bank eltérő súlyokat alkalmaz, mert a kockázatkezelési súlyok önmagukban kifejezik a kényszerértékesítés nehézségeit, míg a tőkekövetelmény-számítás törvényi algoritmusába beépített súlyokat alkalmaz.

A finanszírozási struktúra jellegéből fakadóan a Lízingcsoport az eszközök széles spektrumát fogadja el mint a finanszírozás tárgyát, ám ezek megítélése, súlyozása jelentősen eltér az alkalmazási céltól: a Lízingcsoport kockázatkezelési célból bármilyen biztosítékot befogad, ezek értékelése során eszköz típustól és egyéb paraméterektől függő súlyozásokat alkalmaz, melyek kifejezik az adott eszköz visszabirtoklásának kockázatát és továbbértékesítésével elérhető értékét.

A tárgyi fedezeteken túl a Lízingcsoport kockázatkezelési célból elfogad előre rendelkezésre nem bocsátott fedezetek is: kezességeket, különféle vendor visszavásárlási garanciákat stb.

Akárcsak a Bank esetében a biztosíték súlyozott értéke bizonyos esetekben akár nulla is lehet, ilyenkor tőkekövetelmény csökkentő hatása nem számszerűsíthető, kockázatmérséklő hatása azonban lehet az adott biztosítéknak.

Az előírt biztosítékok meglétét folyósítás előtt lakossági hiteleknél a Működési Igazgatóság, nem-lakossági hiteleknél a Kockázati Igazgatóság ellenőrzi. A hitelnyújtás utáni ellenőrzés jellemzően az Eszközmenedzser feladata.

4 PRUDENCIÁLIS SZABÁLYOK ALKALMAZÁSA (4§)

A számviteli (Nemzetközi Számviteli Szabályok (IFRS) szerint összeállított) konszolidáció és az összevont felügyelet alá tartozó vállalatok listája 2008. december 31-re vonatkozóan. Az összevont felügyelet alá tartozó vállalkozások listája a PSZÁF E-I-1089/2008. számú határozata alapján került összeállításra.

Név	Számveteli konszolidáció	Összevont felügyelet
AFFOREST Agrárenergetikai Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Alnasa Invest Ingatlanforgalmazó Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
BUTÁR Gazdasági Szolgáltató Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
CCR-MED Szolgáltató Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Clean Energy Szolgáltató és Termelő Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Csörsz utca Ingatlanfejlesztő Kft.	Társult vállalkozás	
Euro Green Energy Fejlesztő és Szolgáltató Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Gergely utca Ingatlanfejlesztő Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Győri-kert Agrárenergetikai Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Harmadik Vagyonkezelő Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Hungarowind Szélerőmű Üzemeltető Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Kawa Energetika Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Késmárk utca 11. Ingatlanhasznosító Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	Összevont felügyelet alá tartozó vállalkozás
LOTÁR Ingatlanforgalmazó Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	Összevont felügyelet alá tartozó vállalkozás
Middle Outlet Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	Társult vállalkozás	
Negyedik Vagyonkezelő Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
New Outlet Center Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	Társult vállalkozás	
Raiffeisen Autó Lizing Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Raiffeisen Befektetési Alapkezelő Zrt.	Teljes körűen bevont vállalkozás	Összevont felügyelet alá tartozó vállalkozás
Raiffeisen Biztosításközvetítő Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Raiffeisen Energiaszolgáltató Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Raiffeisen Eszköz Lizing Zrt.	Teljes körűen bevont vállalkozás	Összevont felügyelet alá tartozó vállalkozás
Raiffeisen Gazdasági Szolgáltató Zrt.	Teljes körűen bevont vállalkozás	Összevont felügyelet alá tartozó vállalkozás
Raiffeisen Ingatlan Üzemeltető és Szolgáltató Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Raiffeisen Ingatlan Vagyonkezelő Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Raiffeisen Lizing Zrt.	Teljes körűen bevont vállalkozás	Összevont felügyelet alá tartozó vállalkozás
Raiffeisen Property Lizing Zrt.	Teljes körűen bevont vállalkozás	Összevont felügyelet alá tartozó vállalkozás
Raiffeisen Torony Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
RB Kereskedőház Kereskedelmi Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	Összevont felügyelet alá tartozó vállalkozás
RLP Raiffeisen Lakópark Program Somlói út Ing. fejl. Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
SCT Beruházás Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
SCT Hidegkúti út Ingatlanforgalmazó és Ingatlanfejlesztő Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
SCT Kárász utca Ingatlankezelő Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	Összevont felügyelet alá tartozó vállalkozás
SCT Krautland Ingatlanforgalmazó Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
SCT MILFAV Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	Társult vállalkozás	
SCT Tündérváros Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	Összevont felügyelet alá tartozó vállalkozás
SCT Üllő Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	Társult vállalkozás	
SCT Zivatar Utca Ingatlanfejlesztő Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
SCTAI Angol iskola Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
SCTB Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
SCTE Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
SCTF Szentendre Ingatlanforgalmazó és Ingatlanfejlesztő Kft.	Társult vállalkozás	
SCTJ Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
SCTM Nyíregyháza Kft. "v.a."	Teljes körűen bevont vállalkozás	
SCT-OBII Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
SCTP Biatorbágy Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
SCTS Szentendre Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
SPC Vagyonkezelő Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	Összevont felügyelet alá tartozó vállalkozás
SPV Krautland Nord Ingatlanforgalmazó Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
SZELET Energiatermelő és Szolgáltató Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
T+T 2003 Ingatlanhasznosító Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	Összevont felügyelet alá tartozó vállalkozás
TB Invest Ingatlanforgalmazó Zrt.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Upper Land Ingatlanhasznosító és Ingatlanforgalmazó Kft.	Társult vállalkozás	
W.P.S.S. Energetikai Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	
Wipark Budavár Garázsüzemeltető Kft.	Teljes körűen bevont vállalkozás	

Az összevont felügyelet tőkekövetelmény számításakor a szavatoló tőkéből levont tételek:

Hpt. 83§ (2) alapján: azon részesedések miatti levonások, ahol a vállalkozás jegyzett tőkéjének ötvenegyszázalékát meghaladja a közvetlen és közvetett tulajdon - más pénzügyi intézmény, befektetési vállalkozás, árutőzsdei szolgáltató, Tpt. szerinti elszámolóházi tevékenységet végző

szervezet, befektetési alapkezelő, tőzsde, biztosító, viszontbiztosító, illetve a járulékos vállalkozás kivételével –499 M HUF.

Az összevont alapú felügyelet alá tartozó vállalatok - a hitelintézet és a Hpt. 90.§ -nak (2) bekezdése szerinti vállalkozások - vonatkozásában a szavatoló tőke átadásának és a kötelezettség visszafizetésének nincs akadálya.

5 A SZAVATOLÓ TŐKE ÖSSZETÉTELE (5§)

A táblázat a Bankcsoport szavatoló tőkéjére vonatkozó adatokat tartalmazza.

Nagyságrend: millió forint

Megnevezés	Összeg
SZAVATOLÓ TŐKE	177 662
ALAPVETŐ TŐKE	137 083
ALAPVETŐ TŐKE Pozitív összetevői	150 218
Jegyzett tőke	45 129
Lekötött tartalék alapvető tőkeként figyelembe vehető része	500
Általános tartalék	16 061
Eredménytartalék	62 940
Konszolidáció miatt az Alapvető tőkeelemek pozitív/(-) negatív különbözeteiből beszámítható rész	3 590
Könyvvizsgáló által hitelesített mérleg szerinti eredmény	4 075
ÁLTALÁNOS KOCKÁZATI CÉLTARTALÉK adótartalommal csökkentett értéke	17 923
ALAPVETŐ TŐKE Negatív összetevői	-13 135
(-) Immateriális javak	-13 135
(-) Alapvető kölcsöntőke limit feletti része	0
(-) Egyéb levonások	0
(-) Kockázati céltartalék és az értékvesztés hiánya (általános kockázati céltartalék nélkül)	0
(-) Kereskedési könyvi, kevésbé likvid tételek értékelési korrekciója miatti veszteségek	0
JÁRULÉKOS TŐKE	45 046
JÁRULÉKOS TŐKE Pozitív összetevői	45 046
Értékelési tartalékok	90
Konszolidáció miatt a Járulékos tőkeelemek pozitív/(-) negatív különbözeteiből beszámítható rész	-318
Lejáráttal rendelkező alárendelt kölcsöntőke számviteli értéke	45 274
JÁRULÉKOS TŐKE Negatív összetevői	0
(-) Lejáráttal rendelkező alárendelt kölcsöntőke és osztalék-elsőbbbségi, a nyereséges évből az elmúlt év(ek) elmaradt hozamkifizetésére feljogosító, jegyzett és befizetett részvények összegének limit feletti része	0
(-) JÁRULÉKOS TŐKE LIMIT FELETTI RÉSZE	0
(-) LEVONÁSOK AZ ALAPVETŐ TŐKÉBŐL ÉS A JÁRULÉKOS TŐKÉBŐL	-4 467
Ebből: (-) Levonások az alapvető tőkéből	-2 483
(-) Levonás az alapvető tőkéből az 50-50 %-os arányú levonás miatt	-1984
(-) Levonás alapvető tőkéből járulékos tőke hiánya miatt	
(-) Levonás limittúllépés miatt	-499
Ebből: (-) Levonások a járulékos tőkéből	-1 984
(-) Levonás járulékos tőkéből az 50-50 %-os arányú tételek miatt	-1 984
(-) Levonás limittúllépés miatt	
(-) IRB szerinti értékvesztés és céltartalék hiány, valamint IRB részesedések várható vesztesége (Hpt. 5. melléklet 14 c))	-3 968
(-) Befektetési korlátozások miatti limittúllépések összege (Hpt. 5 melléklet 16 a))	-499
PIACI KOCKÁZATOK FEDEZÉSÉRE FELHASZNÁLHATÓ ÖSSZES KIEGÉSZÍTŐ TŐKE	0

6 HITELINTÉZETI TŐKEMEGFELELÉS (6-7§)

6.1 A BELSŐ TŐKEMEGFELELÉS ÉRTÉKELÉSI FOLYAMATAIRA VONATKOZÓ ELVEK ÉS STRATÉGIÁK

A Bankcsoport üzleti tevékenységének, a főbb fejlesztési, bővülési irányok, fókuszpontok kialakítása szempontjából alapvető fontosságú az éves rendszerességű üzleti tervezés. Ez a jövőbe mutató, stratégiai szemléletű tevékenység kiindulópontot jelent az üzletágak működése számára, melynek legfontosabb megnyilvánulása az üzletági volumenek, illetve profitok, valamint üzletági teljesítmény meghatározása. Végső soron a tulajdonosi, valamint Management elvárások ezekben az objektív mérőszámokban kerülnek leképzésre.

A pénzügyi kockázatok a banki működés szerves részét képezik, melyek a jövőben valószínűsíthetően (de nem biztosan) bekövetkező veszteségekkel vannak összefüggésben. Ezek az események komoly kihatással rendelkeznek, valamint bizonytalanságot jelentenek a jövőbeli profit, valamint tőkehelyzet tekintetében. Ebből kifolyólag a kockázatokkal kapcsolatos vizsgálatok az üzleti tervezés elválaszthatatlan részét képezik. Ezt a célt szolgálja a tőke és portfólió kockázati stratégia kidolgozása, ami alapvetően az alábbi kérdéskörökre tartalmaz iránymutatást:

- a Bankcsoport szempontjából lényeges kockázattípusok azonosítása
- az alkalmazott kockázatmérési, értékelési módszerek
- a Bankcsoport által vállalt kockázati szint (kockázati étvágy) meghatározása
- a kockázatok fedezésére szükséges tőke biztosítása

A tőke és portfólió kockázati stratégia alapvető célja tehát, hogy kockázatkezelési szempontból támogassa a Bankcsoport mindenkori üzleti stratégiáját. Ennek egyik eszköze az üzleti terveknek megfelelő kockázatok fedezéséhez szükséges tőke tervezése, valamint biztosítása. Az üzleti tervek alapján megadható a várható üzleti aktivitás növekedés mértéke, fontos azonban az üzleti tevékenységhez kapcsolódó kockázatok meghatározása is. A magasabb kockázati szint ugyanis visszahat az üzleti tervekre is. Ez egyfelől a veszteségek növekedésén, másfelől a Bankcsoporti portfólió tőkeigényén keresztül befolyásolja a profit tervek, valamint teljesítmény elvárások megvalósulását. Ehhez kapcsolódóan egy másik nagyon fontos szempont, hogy az üzleti tervekhez kapcsolódó tőkeigényt a Bankcsoportnak folyamatosan biztosítania szükséges a prudens működés, valamint a felügyeleti elvárások teljesítése érdekében.

A fentiekén túlmenően a Bazel 2 szerinti szabályrendszer is elvárja, hogy a bankok a kockázati kilátásokat az üzleti tervekkel összhangban elemezzék, értékeljék és kezeljék (ICAAP). Előírás továbbá az is, hogy a Bankcsoport megfelelő tőkeellátottsága is folyamatosan biztosítva legyen. Ennek biztosítása érdekében a Bankcsoport minden hónapban kiszámolja belső tőkemegfelelését, és arról tájékoztatja a Felügyelet is.

6.2 KOCKÁZATI KATEGÓRIÁK TŐKEKÖVETELMÉNYE, KITETTSÉGI OSZTÁLYONKÉNTI BONTÁSBAN

Kitettségi osztály	Tőkekövetelmény (Millió forint)	Arány
Központi kormány és központi bank	2	0,0%
Regionális kormány és helyi önkormányzatok	12 449	8,3%
Közszektorbeli intézmények	1 626	1,1%
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	5 035	3,4%
Vállalkozások	87 878	58,8%
Lakosság	21 443	14,3%
Ingatlannal fedezett kitettségek	10 379	6,9%
Késedelmes tételek	4 937	3,3%
Kollektív befektetési értékpapírok	371	0,2%
Egyéb tételek	5 274	3,5%
Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos	160	0,1%
Összesen	149 554	100,0%

6.3 A KÉSEDELEM ÉS HITELMINŐSÉG-ROMLÁS BELSŐ SZABÁLYZATOKBAN VALÓ MEGKÖZELÍTÉSE

A bankcsoporti szabályok alapján hitelminőség romlás következik be, ha a non-retail szegmensbe tartozó ügyfél valószínűsíthetően nem fogja hitelkötelezettségét teljesíteni a Bankcsoport vagy bármely Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tagja felé. Ennek indikátorai a „default indikátorok alkalmazása” című részben kerülnek bemutatásra.

A Bankcsoport non-retail ügyfélkörbe tartozó ügyfelek esetében a késedelem fogalmát az alábbiak mentén definiálja.

Késedelmesnek tekintendő az ügyfél, ha valamely, Bankcsoport taggal szemben vállalt kötelezettségének teljesítésével kapcsolatban 90 napon túli, lényeges összegű hiteltörlesztési késedelembe esett.

90 napon túli késedelemnek minősül, ha az ügyfél lejárt és meg nem fizetett tartozása 90 egymás utáni naptári napon át megszakítás nélkül nap mint nap nagyobb a meghatározott materialitási küszöbnél. A materialitási küszöb az alábbi két érték közül a nagyobb:

- 250 EUR forint ellenértéke (jelenleg 70 ezer forint) vagy
- a kintlévőség 2,5%-a.

6.4 ÉRTÉKVESZTÉSEK ELSZÁMOLÁSA ÉS VISSZAÍRÁSA, A CÉLTARTALÉKOK KÉPZÉSE ÉS FELHASZNÁLÁSA SORÁN ALKALMAZOTT MÓDSZEREK ÉS ELVEK

A Bank esetében:

Az értékvesztés, céltartalék elszámolásával a Bank a partnerkockázatokból származó lehetséges és várható hitelezési veszteségeit képezi le a veszteség felmerülésének időpontját megelőzően, a 250/2000. kormányrendelet, az IFRS (különösen az IAS 32, 36, 37 és 39-es pontok) szabályai, az RZB Group Accounting Manual, valamint az Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport Értékvesztés- céltartalék képzés módszertani és folyamati direktívája alapján.

A Bank eltérő értékvesztés, céltartalék képzési módszertant alkalmaz a kitétségi osztályok bizonyos csoportjaira, és azon belül a veszteség azonosíthatóságának függvényében megkülönbözteti az egyedi illetve a portfólió alapú értékvesztés-, céltartalék képzést.

Az értékvesztés, céltartalék mértékének meghatározására és számviteli elszámolására havi gyakorisággal kerül sor.

I. A non-retail kitétségi osztályok tartalékképzési módszerei

Egyedi tartalékolás

Egyedi értékvesztés, céltartalék képzés történik

- a hitelminőség romlást szenvedett kitétségek esetében (szegmenstől függetlenül),
- a központi kormány vagy központi bank,
- regionális kormány és helyi önkormányzat,
- közszektorbeli intézmény,
- multilaterális fejlesztési bank,
- a hitelintézettel és befektetési vállalkozással szembeni és előbbiek érdekeltségi körébe tartozó kitétségek esetén.

Az egyedi tartalékolás során a Bank ügyfél szinten határozza meg a (mérlegen belüli és mérlegen kívüli) kitétségein keletkező várható veszteségeit a veszteség mértékét befolyásoló tényezők egyidejű, egyedi szakértői értékelésével. A várható veszteség – mint a tartalék szükségességének és alapjának – meghatározásakor kizárólag azokból az információkból indul ki, amelyek a tartalékképzés (mint értékelés) időpontjában már fennállnak. A szükséges tartalék meghatározásakor az ügyféllel szembeni teljes tőke kitétséget kell viszonyítani a kitétségből várhatóan még megtérülő összeghez. Amennyiben a várhatóan megtérülő összeg a kitétség értéke alatt marad, a különbözet összegében tartalék képzését teszi szükségessé.

Portfólió szintű tartalékképzés

Portfólió szintű értékvesztés, céltartalék képzés történik:

- Kis és Középvállalatok (KKV)
- Non-retail portfólióban kezelt magánszemély és mikro ügyfélkör.

A Bank a fent nem említett non-retail kitétségi osztályok, illetve a hitelminőség romlással nem érintett kitétségek tekintetében az állományi szintű – portfólió alapú – értékvesztés és céltartalék képzési módszertant alkalmazza.

A szükséges értékvesztés, céltartalék mértékének meghatározásakor a Bank a következő tényezőket veszi figyelembe:

- nem-teljesítési valószínűség (ügfélminősítés),
- rendelkezésre álló fedezetek,
- fedezetlen kitétségből való megtérülés várható aránya,
- késedelmek.

II. A retail ügyfélkörben működtetett tartalékolási módszerekről

Egyedi tartalékolás

A veszteségre utaló múltbeli objektív bizonyíték megléte (pl. 180 napon túli késedelemmel rendelkező ügyletek, korai veszteség – pl. csalás, csőd, felszámolás –, kényszerű átstrukturálás) esetén a Bank egyedileg határozza meg a szükséges értékvesztés, céltartalék mértékét. A retail kitétségek esetében az egyedi tartalékképzés során egységesen 100% értékvesztést, céltartalékot kell képezni az ügyletekre, kivéve ha ingatlan vagy visszabirtokolt gép/gépjármű a fedezet, ezen fedezetek biztosítéki értéke levonható a tartalék alapjából.

Portfólió szintű tartalékképzés

Az egyedi tartalékképzés alá nem tartozó retail kitétségek esetén a Bank portfólióalapon határozza meg az értékvesztést, céltartalékot. Ezek tipikusan nagy ügyletszámú, homogén hitelezési kockázatú portfóliók, melyekre előrejelzési modellek segítségével állapítjuk meg az értékvesztés, céltartalék értékét. A modell a szükséges értékvesztés, céltartalék mértékének meghatározásakor a következő tényezőket veszi figyelembe:

- terméktípus,
- késedelmes napok száma,
- fedezettség.

Lízing csoport szinten

I. A non-retail kitétségi osztályok tartalékképzési módszerei

Egyedi tartalékolás

A non-retail kitétségi osztály kitétségeire egyedi értékvesztés történik a hitelminőség romlást szenvedett kitétségek esetében (szegmenstől függetlenül).

Az egyedi tartalékolás során a Lízingcsoport ügyfél szinten határozza meg a (mérlegen belüli és mérlegen kívüli) kitétségein keletkező várható veszteségeit a veszteség mértékét befolyásoló tényezők (jellemzően a biztosítéki háttér) egyidejű, egyedi szakértői értékelésével.

Portfólió szintű tartalékképzés

Portfólió szintű értékvesztés ezen kitettségekre nem történik.

II. A retail ügyfélkörben működtetett tartalékolási módszerekről

Egyedi tartalékolás

A veszteségre utaló múltbeli objektív bizonyíték megléte (pl. 180 napon túli késedelemmel rendelkező ügyletek, korai veszteség – pl. csalás, csőd, felszámolás –, kényszerű átstrukturálás) esetén a retail kitettségekre az egyedi tartalékképzés során a Lízingcsoport egységesen 100% értékvesztést képez az ügyletekre, kivéve ha ingatlan vagy visszabirtokolt gép/gépjármű a fedezet, ezen (még nem értékesített, de már visszabirtokolt) fedezetek biztosítéki értéke levonható a tartalék alapjából.

Portfólió szintű tartalékképzés

Az egyedi tartalékképzés alá nem tartozó retail kitettségek esetén a Lízingcsoport a Bankhoz hasonlóan portfólióalapon határozza meg az értékvesztést, előrejelzési modellek segítségével. A modell a szükséges értékvesztés, céltartalék mértékének meghatározásakor a következő tényezőket veszi figyelembe:

- terméktípus,
- késedelmes napok száma,
- fedezettség.

6.5 SZÁMVITELI BESZÁMÍTÁSOK UTÁNI KITETTSÉG ÉRTÉKEK HITELEZÉSIKOCKÁZAT-MÉRSÉKLÉS FIGYELEMBE VÉTELE ELŐTTI ÖSSZEGE

Kitettségi osztály	Kitettség (Millió forint)	Arány
Központi kormány és központi bank	191 419	6%
Regionális kormány és helyi önkormányzatok	179 706	6%
Közszektorbeli intézmények	24 106	1%
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	215 206	7%
Vállalkozások	1 622 055	52%
Lakosság	387 558	12%
Ingtatlannal fedezett kitettségek	367 455	12%
Késedelmes tételek	54 867	2%
Kollektív befektetési értékpapírok	4 923	0%
Egyéb tételek	77 383	2%
Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos	1 585	0%
Összesen	3 126 263	100%

6.6 KITETTSÉGEK ÁTLAGOS ÉRTÉKE KITETTSÉGI OSZTÁLYONKÉNTI BONTÁSBAN

Kitettségi osztály	Átlagos Kitettség (Millió forint/ügyfél)
Központi kormány és központi bank	5 630
Regionális kormány és helyi önkormányzatok	237
Közszektorbeli intézmények	67
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	85
Vállalkozások	44
Lakosság	1
Ingtatlannal fedezett kitettségek	6
Késedelmes tételek	2
Kollektív befektetési értékpapírok	65
Egyéb tételek	16
Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos	66

6.7 KITETTSÉGEK FÖLDRAJZI MEGOSZLÁSA KITETTSÉGI OSZTÁLYONKÉNT

Kitettség (Millió forint)	Kitettségi osztály											
	Kollektív befektetési értékpapírok	Vállalkozások	Kiemelten kockázatos	Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	Késedelmes tételek	Közszektorbeli intézmények	Lakosság	Regionális kormány és helyi önkormányzatok	Ingatlanmal fedezett kitétségek	Központi kormány és központi bank	Egyéb tételek	Összesen
Afganisztán					2			45				47
Algéria							1					1
Argentína							1					1
Ausztrália				26			21					47
Ausztria	1	7 651		45 361	17		1 923		42			54 995
Bahamai Közösség		97										97
Bahreini Királyság				244								244
Belgium				2 775						12		2 787
Bosznia és Hercegovina							3					3
Brazília							1					1
Bulgária		220					8	86				314
Ciprus		7 909						25				7 934
Cseh Köztársaság		496		1 126			1	14				1 637
Dánia		979		1 400			9					2 388
Egyesült Államok		191		4 696			76	154				5 117
Egyesült Arab Emírátsok							1					1
Egyesült Királyság		19 432		60 912	1		117	40				80 502
Egyiptom								10				10
Finnország				179			1	24				204
Franciaország		9 568		11 865	1		110	81				21 625
Görögország								12				12
Grúzia							13	8				21
Hollandia		6 440		54			3	64				6 561
Horvátország		596		274	2		87	48				1 007
Irak								11				11
Irán							13	109				122
Írország							131					131
Izrael							60	16				76
Japán		65		1 110			1					1 176
Jordánia							5					5
Kanada				26			47					73
Kazahsztán							3					3
Kína		85					48	460				593
Kuba							1					1

Kitettség (Millió forint)	Kitettségi osztály											
Országkód	Kollektív befektetési értékpapírok	Vállalkozások	Kiemelten kockázatos	Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	Késedelmes tételek	Közszektorbeli intézmények	Lakosság	Regionális kormány és helyi önkormányzatok	Ingatlanmal fedezett kitétségek	Központi kormány és központi bank	Egyéb tételek	Összesen
Lengyelország		1 136		557	1		23		26			1 743
Líbia							1					1
Luxemburg		4 130		3 178								7 308
Magyarország	4 922	1 530 380		59 748	91 900	24 113	390 087	179 706	364 353	191 419	77 845	2 914 473
Marokkó				67								67
Mongólia							22		17			39
Montenegró									4			4
Németország		3 353		16 803	12		119		291			20 578
Nigéria							2					2
Norvégia				1 017			3					1 020
Olaszország		89		88	758		33		17			985
Oroszország		10		81			113		29			233
Örményország							1		17			18
Panama		17 513										17 513
Portugália				52			3					55
Románia		2 826		326	13		937		1 800			5 902
Saint Kitts és Nevis		572										572
Seychelle-szigetek			1 586									1 586
Spanyolország				3			13		27			43
Svájc		653		1 663	388		99		26			2 829
Svédország		10 410		1 164			2		42			11 618
Szaúd-Arábia				243								243
Szerbia		154			2		321		96			573
Szíriai Arab Köztársaság							5		79			84
Szlovákia		221		32	3		107		145			508
Szlovénia									20			20
Szudán							1					1
Togo							1					1
Törökország		520		136			4		66			726
Tunézia									9			9
Ukrajna					5		80		269			354
Vietnam							1		51			52
Összesen	4 923	1 625 696	1 586	215 206	93 105	24 113	394 663	179 706	368 633	191 419	77 857	3 176 907

6.8 KITEJTTSÉGEK ÜGYFÉL-KATEGÓRIÁNKÉNTI MEGOSZLÁSA KITEJTTSÉGI OSZTÁLYONKÉNT

A Bank belső, vezetői tájékoztatásra és tervezésre Bazel 2 Sztenderd módszertanában meghatározott kitéjttségi osztályoktól eltérő, saját ügyfél-kategória meghatározásokat használ. Ugyanakkor ezek az ügyfél-kategóriák megfeleltethetőek egy vagy több kitéjttségi osztálynak. Az alábbi táblázat bemutatja a hitelkockázati kitéjttségek értékét kitéjttségi osztályonkénti és ügyfél-kategóriánkénti bontásban.

Kitettség (Millió forint)	Ügyfélkategória										
	Vállalkozások	Vállalkozásokból speciális hitelezési kitettségek	Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	Kollektív befektetési értékpapírok	Regionális kormány és helyi önkormányzatok	Egyéb tartós mentesség alá eső tételek	Lakosság	Kis- és középvállalkozások	Központi kormány és központi bank	Egyéb eszközök	Összesen
Kitettségi osztály											
Központi kormány és központi bank									191 419		191 419
Regionális kormány és helyi önkormányzatok					179 706						179 706
Közszektorbeli intézmények					23 025				1 088		24 113
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások			215 206								215 206
Vállalkozások	1 266 281	92 050	93 178	30 855		18 831		112 529		11 972	1 625 696
Lakosság							394 663				394 663
Ingatlannal fedezett kitettségek	5 375	638	1 813		67	30	355 042	5 330		338	368 633
Késedelmes tételek	45 032	307	799		1 111	38	34 068	11 417		333	93 105
Kollektív befektetési értékpapírok			1	4 631							4 632
Egyéb tételek	139	160	27					4		77 818	78 148
Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos	1 354							232			1 586
Összesen	1 318 181	93 155	311 024	35 486	203 909	18 899	783 773	129 512	192 507	90 461	3 176 907

6.9 KITETTSÉGEK HÁTRALEVŐ FUTAMIDŐ SZERINTI MEGOSZLÁSA

Kitettség (Millió forint)	Hátralévő futamidő (év)				
	0-1	1-5	5-	Nem értelmezett	Összesen
Központi kormány és központi bank	51 338	93 543	2 893	43 645	191 419
Regionális kormány és helyi önkormányzatok	24 425	25 229	122 360	7 692	179 706
Közszektorbeli intézmények	6 254	9 589	7 664	606	24 113
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	109 554	69 440	24 769	11 443	215 206
Vállalkozások	736 224	460 707	256 903	171 862	1 625 696
Lakosság	73 351	82 408	225 187	13 717	394 663
Ingatlannal fedezett kitettségek	8 316	12 282	345 782	2 253	368 633
Késedelmes tételek	15 786	9 525	14 998	52 796	93 105
Kollektív befektetési értékpapírok			4 632		4 632
Egyéb tételek	1 098	1 081	3 364	72 605	78 148
Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos	299	1 287			1 586
Összesen	1 026 645	765 091	1 008 552	376 619	3 176 907

A lejárat nélküli kitettségek oszlopban számlák, részesedések és egyéb eszközök szerepelnek.

6.10 ÜGYFÉL-KATEGÓRIÁNKÉNTI MEGOSZLÁSBAN A KÉSEDELMES TÉTELEK ÉS A HITELMINŐSÉG-ROMLÁST SZENVEDETT KITETTSÉGEK

Ügyfélkategória	Kitettség (Millió forint)	Arány
Egyéb eszközök	333	0,4%
Vállalkozások	43 617	53,7%
Vállalkozásokból speciális hitelezési kitettségek	307	0,4%
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	799	1,0%
Regionális kormány és helyi önkormányzatok	1 111	1,4%
Egyéb tartós mentesség alá eső tételek	38	0,0%
Kis- és középvállalkozások	6 652	8,2%
Lakosság	28 411	35,0%
Összesen	81 268	100,0%

6.11 CÉLTARTALÉK VÁLTOZÁSA ÜGYFÉL-KATEGÓRIÁNKÉNT

Ügyfélkategória	Eredményhatás		Záró tartalék	
	CT	ÉV	CT	ÉV
Vállalkozások	-91	12 631	2 293	25 519
Vállalkozások speciális hitelezési kitétségek	18	-58	22	143
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	14	832	14	1 077
Regionális kormány és helyi önkormányzatok	-18	156	0	483
Lakosság	68	6 094	196	19 178
Kis- és középvállalkozások	18	2 743	133	5 302
Egyéb eszköz	0	-2	0	3
Részesedések	0	14	0	15
Összesen	9	22 410	2 658	51 720

6.12 A HITELMINŐSÉG-ROMLÁST SZENVEDETT ÉS KÉSEDELMES KITETTSÉGEK - FÖLDRAJZI MEGOSZLÁS SZERINTI BONTÁSBAN

A következő táblázat az elszámolt értékvesztésekkel, illetve képzett céltartalékokkal csökkentve tartalmazza a kitétségeket:

Ország	Kitétség (Millió forint)
Afganisztán	1
Ausztria	17
Horvátország	1
Magyarország	54 117
Nagy-Britannia	1
Németország	11
Olaszország	756
Románia	5
Svájc	37
Szerbia	1
Szlovákia	2
Ukrajna	1

6.13 AZON KITETTSÉGEKKEL KAPCSOLATOSAN, AMELYEK ESETÉBEN HITELMINŐSÉG-ROMLÁS KÖVETKEZETT BE, AZ ELSZÁMOLT ÉRTÉKVESZTÉSRE ÉS A KÉPZETT CÉLTARTALÉKRA VONATKOZÓ ADATOK

Ügyfélkategória	Nyitó tartalék		Felhasználás-visszairás		Tartalékképzés		Eredményhatás		Árfolyamhatás		Záró tartalék	
	CT	ÉV	CT	ÉV	CT	ÉV	CT	ÉV	CT	ÉV	CT	ÉV
Vállalkozások	1 337	9 973	-3 579	-40 951	3 249	54 059	-330	13 107	2	38	1 009	23 118
Vállalkozások speciális hitelezési kitétségek	0	143	-22	-216	45	149	22	-67	0	8	22	85
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Regionális kormány és helyi önkormányzatok	0	243	0	-714	0	954	0	240	0	0	0	482
Lakosság	0	1 856	0	-133	0	1 266	0	1 133	0	2	0	2 990
Kis- és középvállalkozások	73	1 981	-176	-4 853	120	7 529	-56	2 675	0	64	17	4 695
Összesen	1 410	14 196	-3 777	-46 867	3 414	63 957	-364	17 088	2	112	1 048	31 370

7 SZTENDERD MÓDSZER (8§)

7.1 A KOCKÁZATI SÚLYOK MEGHATÁROZÁSAKOR A BANKCSOPORT ÁLTAL ALKALMAZOTT ELISMERT KÜLSŐ HITELMINŐSÍTŐ SZERVEZET NEVE ÉS HITELMINŐSÍTÉSE

A Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport a Standard and Poors's (S&P) hitelminősítő intézet által kalkulált külső hitelminősítést alkalmazza a sztenderd módszer alkalmazása során. Az értékpapírok esetében a kibocsátók külső hitelminősítése tőkekalkulációhoz kerül felhasználásra. Abban az esetben, ha az értékpapírokat a Bankcsoport kockázatcsökkentési céllal tartja, a külső hitelminősítések a lesúlyozás meghatározását szolgálják.

A Bankcsoport a sztenderd hitelkockázat kiszámítása során, a felhasznált külső hitelminősítéseket megfelelteti jogszabályban meghatározott hitelminősítési besorolásának. A megfeleltetési táblázat a következő:

Hitelminősítő	Külső minősítés	Hitelminősítési besorolás
<i>Standard & Poors</i>	AAA	1
<i>Standard & Poors</i>	AA+	1
<i>Standard & Poors</i>	AA	1
<i>Standard & Poors</i>	AA-	1
<i>Standard & Poors</i>	A+	2
<i>Standard & Poors</i>	A	2
<i>Standard & Poors</i>	A-	2
<i>Standard & Poors</i>	BBB+	3
<i>Standard & Poors</i>	BBB	3
<i>Standard & Poors</i>	BBB-	3
<i>Standard & Poors</i>	BB+	4
<i>Standard & Poors</i>	BB	4
<i>Standard & Poors</i>	BB-	4
<i>Standard & Poors</i>	B+	5
<i>Standard & Poors</i>	B	5
<i>Standard & Poors</i>	B-	5
<i>Standard & Poors</i>	CCC+	6
<i>Standard & Poors</i>	CCC	6
<i>Standard & Poors</i>	CCC-	6
<i>Standard & Poors</i>	CC	6
<i>Standard & Poors</i>	C	6
<i>Standard & Poors</i>	D	6
<i>Standard & Poors</i>	NR	7

A hitelminősítési besorolás a 196/2007. kormányrendelet második részében szereplő hitelminősítési besorolásoknak felel meg.

A Raiffeisen Bankcsoport tőkekövetelmény számításra használt szoftvere (Fermat) egy hozzá csatolt S&P adatbázist használ a sztenderd kockázati súlyok beállításához szükséges külső minősítések megállapítására.

7.2 A KIBOCSÁTÓRA VONATKOZÓ HITELMINŐSÍTÉS NEM KERESKEDÉSI KÖNYVI TÉTELEKRE VALÓ ALKALMAZÁSÁNAK BEMUTATÁSA

Értékpapírok esetében a kibocsátók külső értékelése tőkekalkulációra kerül felhasználásra. Ha a Bankcsoport az értékpapírokat kockázatcsökkentési céllal tartja, akkor a kibocsátó külső minősítésének a volatilitási korrekciós tényező meghatározásánál van szerepe.

7.3 A SZTENDERD MÓDSZER SZERINTI KITETTSÉGI OSZTÁLYOKRA VONATKOZÓ KITETTSÉG ÉRTÉKEK, VALAMINT AZ EGYES HITELMINŐSÍTÉSI BESOROLÁSOKHOZ TARTOZÓ HITELEZÉSIKOCKÁZAT-MÉRSÉKLÉSI MÓDSZEREK ALKALMAZÁSA UTÁNI ÉRTÉKEK.

Kitettségi osztály	Kitettség (Millió forint)	Arány
Központi kormány és központi bank	191 419	6,0%
Regionális kormány és helyi önkormányzatok	179 706	5,7%
Közszektorbeli intézmények	24 113	0,8%
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	215 206	6,8%
Vállalkozások	1 625 696	51,2%
Lakosság	394 663	12,4%
Ingatlannal fedezett kitettségek	368 633	11,6%
Késedelmes tételek	93 105	2,9%
Kollektív befektetési értékpapírok	4 632	0,1%
Egyéb tételek	78 148	2,5%
Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos	1 586	0,0%
Összesen	3 176 907	100,0%

Kitettség (Millió forint)	Hitelminősítési besorolás						Összesen
	A+ to A-	AAA to AA-	BB+ to BB-	BBB+ to BBB-	CCC+ alatta	nem besorolt	
Központi kormány és központi bank				191 671		277	191 948
Regionális kormány és helyi önkormányzatok				66 142		109 859	176 001
Közszektorbeli intézmények			0	21 623		457	22 079
Multilaterális fejlesztési bankok						4 541	4 541
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	2 892	156 699	455	43 374		0	203 420
Vállalkozások	10 406			10 164		1 493 876	1 514 447
Lakosság						374 953	374 953
Ingatlannal fedezett kitettségek				67		367 356	367 423
Késedelmes tételek				635		52 178	52 813
Kollektív befektetési értékpapírok						4 632	4 632
Egyéb tételek				0		76 983	76 983
Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos					1 335		1 335
Összesen	13 298	156 699	455	333 677	1 335	2 485 112	2 990 576

7.4 AZ EGYES HITELMINŐSÍTÉSI BESOROLÁSOKHOZ TARTOZÓ HITELEZÉSIKOCKÁZAT-MÉRSÉKLÉSI MÓDSZEREK ALKALMAZÁSA UTÁNI ÉS A SZAVATOLÓ TŐKÉBŐL LEVONT KITETTSÉG ÉRTÉKEK

Kitettségi osztály	Szavatoló tőkéből levont kitettség (Millió Forint)
Egyéb tételek	-13 135
Részesedések	-499

8 BELSŐ MINŐSÍTÉSEN ALAPULÓ MÓDSZER (IRB) (9-11§)

A Bankcsoport 2008. december elsejével tért át a Bázeli 2 szerinti Belső minősítésen alapuló módszer használatára. Bizonyos portfóliók esetében a Bankcsoport tartósan vagy átmenetileg továbbra is a Sztenderd módszert alkalmazza a hitelkockázati tőkekövetelmény meghatározásakor.

A Bankcsoport tartósan Sztenderd módszerben kívánja tartani az alábbi portfóliókat:

A Hpt. 76. D.§ (1) c) alapján (kitettségi osztályok nem jelentősek):

- Vállalatokkal szembeni kitettségek közül:
 - Közszektorbeli intézményekkel szembeni kitettségek, melyeket vállalatokkal szembeni kitettséggént kell kezelni
 - Egyházakkal és vallási közösségekkel szembeni kitettségek
- Lakossági (retail) kitettségek közül:
 - Dolgozói hitelek
 - Egyéb lakossági hitelek
 - „régiji” személyi kölcsön jellegű hitelek (új kibocsátás nincs, kifutó termék)
 - fedezett overdraft (negatív folyószámla-egyenleg)
 - kényszerhitel: engedélyezett limit nélküli folyószámlák negatív egyenlege
 - megvásárolt lakossági követelések
 - Mikro vállalkozások egyéb hitelek
 - készpénzfedezetes hitelek
 - egyedi elbírálás alapján nyújtott hitelek
 - kényszerhitelek

76. D.§ (1) d)-g) ill. k) pontja alapján:

- Az ezen kategóriákba tartozó kitettségekre.

A 76.D.§ (1) f) alá tartozó kitettségekre a Bankcsoporton belül azonos kockázatkezelési elvek alapján (76.A.§. (7) c)) számít a Bankcsoport sztenderd módszer szerinti nulla tőkekövetelményt.

A Bank retail portfóliójának a fenti pontokban foglaltakon kívüli részét a lakossági és mikro ügyfelek tekintetében 2009. december 31-ig, valamint a teljes Lízingcsoport portfóliót 2012. december 31-ig sztenderd módszer alatt kívánja tartani, utána tér át velük IRB módszerre.

Mivel a Lízingcsoport egésze sztenderd módszer szerint számítja hitelkockázati tőkekövetelményét, az IRB módszerrel kapcsolatos kvalitatív információk csak a Bankkal kapcsolatban kerülnek nyilvánosságra hozatalra.

8.1 A BELSŐ MINŐSÍTÉSI RENDSZER STRUKTÚRÁJA

A Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport csak értékpapírosított pozíciók esetében használ külső hitelminősítést.

Egyéb esetekben a már létező külső hitelminősítés nem helyettesíti a belső minősítést, tehát megléte nem teszi szükségtelenné a belső minősítés elkészítését. A külső minősítések nem bemenő változói egyik belső minősítési modellnek sem, egyedül összehasonlítási célból, illetve addicionális információként vannak felhasználva. A külső és belső minősítések összehasonlítása az alacsony nem-teljesítési valószínűségű portfóliók esetén kap fontos szerepet.

Az alábbi táblázat mutatja be, hogy az egyes IRB módszerben kezelt kitétségi osztályok és egyes al-portfólióik esetén milyen minősítési rendszer kerül felhasználásra. (A továbbra is sztenderd módszerben kezelt kitétségek esetén belső minősítési modell nem kerül felhasználásra.)

IRB módszerrel kezelt kitétségi osztályok, illetve azo egyes alportfóliói	Alkalmazott Minősítési (Rating) modell						
	Nagyvállalati rating modell	KKV rating modell	Projekt-finanszírozási rating modell	Biztosító-társasági rating modell	Központi Kormány rating modell	Önkormányzati rating modell	Hitelintézeti rating modell
Központi kormány és központi bank					x		
Regionális kormány és helyi önkormányzat						x	
Közszektorbeli intézmény							
Önkormányzatoknak felelős közszektorbeli intézmény						x	
Központi kormánynak felelős közszektorbeli intézmény					x		
Multilaterális fejlesztési bank							x
Hitelintézet és befektetési vállalkozás							x
Vállalkozás							
Nagyvállalatok	x						
Kis- és középvállalat (KKV/SMB)		x					
Projektfinanszírozás			x				
Egyéb pénzügyi szolgáltatók							x
Magánszemély (nem lakossági)	x						
Részesedések	x		x	x			x
Átmenetileg, vagy tartósan sztenderd módszerrel kezelt kitétségi osztályok							
Nemzetközi szervezet							
Lakosság							
Mikro vállalkozások							
Kollektív befektetési értékpapírok							
Fedezett kötvények							
Ingatlannal fedezett követelések							
Késedelmes tételek							
Közszektorbeli intézmény							
Profitörinétált közszektorbeli intézmény							

A belső minősítésen alapuló módszer (IRB) használatával kapcsolatban a szabályozás a korábban bemutatott sztenderd kitétségi osztályoktól eltérő kitétségi osztály besorolások használatát írja elő. A korábbi táblázatban a sztenderd módszer szerinti kitétségi osztályok szerint mutattuk be a rating modelleket, mivel az részletesebb, mint az IRB módszer szerinti kitétségi osztály megbontás. Az alábbi táblázat bemutatja, hogy az egyes sztenderd módszer szerinti kitétségi osztályok a Bankban milyen IRB szerinti kitétségi osztályoknak felelnek meg.

Standard módszer szerinti kitétségi osztály megnevezések	IRB módszer szerinti kitétségi osztály megnevezések					
	Központi kormányok és központi bankok	Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	Vállalkozások	Lakosság	Részesedések	Egyéb, nem hitelkötelezettséget megtestesítő eszközök
Központi kormányok és központi bankok	x					
Regionális kormányok vagy helyi önkormányzatok		x				
Közszektorbeli intézmények	x	x				
Multilaterális fejlesztési bankok		x				
Nemzetközi szervezetek	x					
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások		x				
Vállalkozások			x			
ebből: rövid lejáratú követelések						
Lakosság (és mikro-vállalkozások)				x		
Ingatlannal fedezett követelések		x	x	x		x
Késedelmes tételek		x	x	x	x	
Fedezett kötvények						
Kollektív befektetési értékpapírok					x	
Egyéb tételek					x	x
ebből: felügyelet által kiemelten kockázatosnak minősített kategóriába tartozó tételek		x	x		x	

8.2 A BELSŐ MINŐSÍTÉSEK HASZNÁLATA

A belső minősítések használata során a becsült kockázati paraméterek nem csak a tőkekövetelmény meghatározásához kerülnek felhasználásra, hanem egyéb belső folyamatokba is beépülnek az alábbiak szerint:

A vállalati hitelezési folyamatok során a

- fedezettség elvárás és limit meghatározás esetében,
- az árazásnál, (az ügyfelek kockázati szintje, valamint az ügyletet jellemző fedezettségi szintek meghatározzák az ügylethez kapcsolódó kockázati költséget (várható veszteség, tőkeköltség). Közgazdasági értelemben a hitelek felárába ezeket a költségelemeket is be kell építeni a bank hozamelvárásainak teljesítése érdekében)
- a felülbírálati szabályok meghatározásánál. (A hitelezési döntésekhez kapcsolódó felülbírálatokról rendszeres elemzéseket szükséges készíteni, és a Management számára

be kell mutatni a lényeges információkat, következtetéseket, valamint akció javaslatokat (pl. felülbírálati szabályok módosítása)),

- a céltartalékképzés esetében,
- a jóváhagyási szintek meghatározásánál.

Stratégiai folyamatok szintjén:

- A Group Risk Committee-n (GRC-n) bemutatásra kerülnek a banki portfólió kockázatával kapcsolatos elemzések és riportok, valamint a use teszthez kapcsolódó override elemzések. Ugyanitt kerül bemutatásra a belső módszer alapján számított gazdasági tőke különböző dimenziók mentén.
- A belső tőkeallokációs döntésekben, valamint a vezetők és a munkatársak javadalmazásában pedig fontos szerepet játszik a gazdasági tőke arányos hozam, nyereség (RORAC), ami szintén a Bázeli 2-es kockázati paramétereken alapul.
- A vonatkozó banki vezérigazgatói utasítás értelmében a use teszt követelmények teljesülését rendszeresen, legalább évente ellenőrizni szükséges, a megállapításokat, hiányosságokat pedig a Management számára be kell mutatni. Az ellenőrzéshez minősítő rendszerként egy erre vonatkozó kérdőívet szükséges évente kitölteni az előző felülvizsgálat óta eltelt időszakra vonatkozóan, a belső audit pedig validálja ezt.

8.3 HITELEZÉSIKOCKÁZAT-MÉRSÉKLÉS KEZELÉSÉNEK SZABÁLYAI

A Bank hitelezési-kockázat mérséklésre a tőkekövetelmény-számítás során a pénzügyi biztosítékok tekintetében a biztosítékok átfogó módszerét használja – a törvényben meghatározott volatilitási korrekciós tényezők alkalmazásával. Hitelderivatív biztosítékot a Bank nem alkalmaz, garanciák beszámítása során az egyszerű helyettesítési módszert használja.

8.4 BELSŐ MINŐSÍTÉSEN ALAPULÓ MÓDSZER ALKALMAZÁSÁHOZ SZÜKSÉGES VÁLLALATIRÁNYÍTÁSI ÉS ELLENŐRZÉSI KÖVETELMÉNYEKNEK VALÓ MEGFELELÉS

A Bank a belső minősítésen alapuló módszer alkalmazásához szükséges vállalatirányítási és ellenőrzési követelményeknek az IRB szerint kezelt portfólió tekintetében megfelel, a megfelelés igazolása a felügyeleti IRB-validáció része volt.

8.5 IRB MÓDSZERTANBAN ALKALMAZOTT SZEGMENSEK KITETTSÉGE

IRB módszer szerinti kitettségi osztály	Kitettség (Millió forint)	Arány
Központi kormány és központi bank	192 507	6,1%
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	419 115	13,2%
Vállalkozások	1 698 704	53,5%
Részesedések	5 256	0,2%
Egyéb, nem hitelkötelezettséget megtestesítő eszközök	77 553	2,4%
Lakosság	783 772	24,7%
Összesen	3 176 907	100,0%

8.6 A KITETTSÉGI OSZTÁLYOKHOZ TARTOZÓ BELSŐ MINŐSÍTÉSI FOLYAMATOK

A Bank az ügyfelek minősítését hét különböző minősítő modell alkalmazásával végzi. Az egyes kitettségi osztályokhoz tartozó minősítő modellek „A belső minősítési rendszer struktúrája” című fejezetben (8.1) találhatóak.

I. Általános előírások

Az ügyfél kitettségi osztály szerinti hovatartozása meghatározza, hogy az ügyfél minősítése melyik minősítő modell alapján történik. A kitettségi osztály és a minősítő modell megfeleltetése része a minősítő rendszernek (informatikai alkalmazás), amely a minősítő folyamat valamennyi lépését és szereplőjét dokumentálja.

Valamennyi minősítő rendszer kettős kontrollt biztosít a minősítés felett a „négy szem elv” alkalmazásával.

A részesedések kitettségi osztályba tartozó kitettségek minősítése az ügyfél típusától függően a vállalkozások ill. intézmények esetében használt minősítő modellel történik.

II. Nagyvállalatok belső minősítési folyamata

A vállalkozásokkal szembeni kitettségi osztályhoz tartozó ügyfelek minősítésére a Nagyvállalati Rating Modell ill. a Kis- és Középvállalati (SMB) Rating Modell használt az ügyfél éves árbevételének ill. Bankkal szembeni kitettségének függvényében.

Fejlesztés és cél

A Nagyvállalati Rating Modellt a Raiffeisen International (RI) Retail Kockázatkezelése az RZB Hitelkockázat-kezelésével együttműködve fejlesztette ki. Az alkalmazás segítségével - a számszaki és minőségi paraméterek módszeres összekapcsolása révén - átfogó értékelést kapunk az egyes nagyvállalati ügyfelek hitelképességéről.

Szakértői modelltől lévén szó, a minősítő teljes felelősséggel tartozik a ratingért, konzekvensen és pontosan kell értékelnie az ügyfél pénzügyi adatait, valamint a releváns minőségi tényezőket. A minősítő módosításokat eszközölhet a modellben, amennyiben csak így biztosítható az ügyfél hitelképességének pontos értékelése.

A minősítő modell

A nagyvállalati minősítő modellnek két fő alkotóeleme van:

- *Kvantitatív elemzés*

Az elemzés az ügyfél pénzügyi adatainak értékelésén alapul. A számszaki minősítést kiválasztott pénzügyi mutatókból származtatjuk, a minősítés eredménye függ az ügyfél iparági hovatartozásától, illetve az ügyfél éves beszámolójának elkészítéséhez alkalmazandó számviteli szabványoktól.

- *Kvalitatív elemzés*

A matematikai-statisztikai értékelésen túl a minősítésnek részét képezik az ügyfél nem számszerűsíthető jellemzői, amelyek lehetőséget biztosítanak a jövőorientált tényezők figyelembevételére is.

Az ügyfél végső minősítését a kvantitatív és kvalitatív értékek alapján, az aktuális trendek, előrejelzések, esetleges figyelmeztető jelek figyelembevételével határozzuk meg.

A minősítés outputja

A nagyvállalati minősítő modell 10 minősítési fokozatot (rating) tartalmaz. Az ügyfél kockázati minősítése nemcsak a hiteldöntés szerves része, hanem fontos szerepet játszik a szerződéses feltételek kialakításában is és a tőke megfelelés meghatározásának alapjául szolgál.

A minősítés folyamata

A minősítés elkészítéséért a Bank hitelkockázat-kezelési részlege a felelős. A minősítést képzett kockázatkezelők készítik, akik széleskörű tudással és tapasztalattal rendelkeznek a nagyvállalati szegmenst illetően.

A kockázatelemző munkatárs első körben javasol egy ratinget, melyet ezután egy másik, limit- és rating jóváhagyási kompetenciával rendelkező kockázatkezelő szakmailag felülvizsgál (szükség esetén módosítja is), majd az eredményt véglegesíti. Ezáltal teljesül a "négy szem elv" (kettős kontroll) is. A minősítéseket a rating adatbázis (RDB) tárolja.

III. Kis- és középvállalatok minősítési folyamata

Fejlesztés és cél

Az SMB minősítő modellt a Raiffeisen International (RI) Retail Kockázatkezelése az RZB Hitelkockázat-kezelésével együttműködve fejlesztette ki. Az alkalmazás segítségével - a számszaki és minőségi paraméterek módszeres összekapcsolása révén - átfogó értékelést kapunk az egyes KKV ügyfelek hitelképességéről.

Szakértői modellről lévén szó, a minősítő teljes felelősséggel tartozik a ratingért, konzekvensen és pontosan kell értékelnie az ügyfél pénzügyi adatait, valamint a releváns minőségi tényezőket. A minősítő módosításokat eszközölhet a modellben, amennyiben csak így biztosítható az ügyfél hitelképességének pontos értékelése.

A minősítő modell

Az SMB rating modellnek két fő alkotóeleme van:

- *Kvantitatív elemzés*

Az elemzés az ügyfél pénzügyi adatainak értékelésén alapul. A számszaki ratinget kiválasztott pénzügyi mutatókból származtatjuk. A hat mutató megegyezik a corporate rating modellben alkalmazottakkal. Az SMB rating modell a minősítés során különbséget tesz iparágak, továbbá az ügyfél éves beszámolójának elkészítéséhez alkalmazandó számviteli szabványok szerint. Az RI csoport összes kettős könyvvittel rendelkező KKV ügyfele az SMB rating modellel minősítendő.

- *Kvalitatív elemzés*

Az ügyfelek minőségi értékelése 23 szempont alapján történik, melyek 5 nagyobb kategóriába sorolhatók: tulajdonos/ügyvezetés, iparág, üzleti környezet, pénzügyi rugalmasság és számlakapcsolat.

Az egyes pénzügyi mutatók, minőségi tényezők kiválasztása során felhasználtuk számos KKV szakértő tudását, tapasztalatait. Az ügyfél végső minősítését a kvantitatív és kvalitatív értékek alapján, az aktuális trendek, előrejelzések, esetleges figyelmeztető jelek figyelembevételével határozzuk meg.

A minősítés outputja

Az SMB modell 10 minősítési értéket (rating) tartalmaz. Az ügyfél kockázati minősítése nem csak a hiteldöntés szerves része, az árazásban és a szerződéses feltételek meghatározásában is fontos szerepet játszik.

A minősítés folyamata

A ratingért a Bank hitelkockázat-kezelési részlege a felelős. A minősítést képzett kockázatkezelők készítik, akik széleskörű tudással és tapasztalattal rendelkeznek a KKV szegmenst illetően.

A kockázatkezelő munkatárs első körben javasol egy ratinget, melyet ezután egy másik, limit- és rating jóváhagyási kompetenciával rendelkező kockázatkezelő szakmailag felülvizsgál (szükség esetén módosítja is), majd az eredményt véglegesíti. Ezáltal teljesül a "négy szem elv" (kettős kontroll) is.

A minősítéseket a rating adatbázis (RDB) tárolja.

IV. Központi kormányok ill. központi bankok minősítési folyamata

A minősítő modell használt a központi kormányok ill. központi bankok és az ezeknek közvetlenül felelős adminisztratív szervezetek minősítésére.

Fejlesztés és cél

A Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport 1999-ben vezette be a minősítő modell használatát, amely 2002-ben a Bazel 2. szempontok alapján teljes felülvizsgálaton esett át. A minősítő modell használatával a Bank nyilvánosan hozzáférhető gazdasági, politikai információk

alapján értékeli az adott országgal kapcsolatos országkockázatot. A minősítés eredménye meghatározza a minősítési kategória szerinti hovatartozást, amely erősen korrelál a külső minősítésekkel.

A minősítést az RZB központi szervezeti egysége végzi valamennyi Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tagja számára.

A minősítő modell

A minősítő modell különbséget tesz fejlett és fejlődő országok között. A különbségtétel oka, hogy az adósságszolgálat, a fizetési mérleg hiánya illetve a likviditás kiemelkedően fontos tényezők a fejlődő országok értékelésekor, amelyek minősítésére a modell 15 kvantitatív ill. 12 kvalitatív ismérvet kombinál. A fejlett országok minősítésére használt modell kialakítása a Maastrichti kritériumok figyelembevételével történt.

A minősítés folyamata

A minősítés elkészítéséért az RZB arra specializálódott szervezeti egysége felelős, amely az üzleti területektől teljesen független területként működik. A minősítés eredménye a minősítő rendszerben valamennyi Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tagjának számára elérhető.

A minősítéshez használt kvantitatív információk nyilvánosan elérhető forrásokból származnak (pl. IMF, Világbank, Statisztikai Hivatalok, IIF, EIU), a kvalitatív információk az elemzést készítő megítélése alapján kerülnek figyelembe vételre.

A minősítést valamennyi limittel rendelkező országra el kell végezni, nem kizárólag csak azokra, amelyeknek központi kormányaival, intézményeivel szemben kitétség keletkezett. A minősítést legalább évente kétszer ismételt el kell végezni a legfrissebb információk figyelembevételével, és a minősítés elkészítésére érvényben van a kettős kontroll.

A végső minősítés felülbírálására sem az elemzést készítő, sem egyéb szereplő nem jogosult.

V. Hitelintézetek ill. pénzügyi vállalkozások minősítési folyamata

A minősítő modell hitelintézetek és pénzügyi szolgáltató szervezetek hitelképességének a Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoporton belüli megítélésére használt, és a minősítés a végső hitelezési döntés központi elemét jelenti.

Fejlesztés és cél

Az RZB a modellt az 1990-es évek közepén hozta létre, amelyet azóta több lépésben továbbfejlesztett, a legutolsó módosítása 2001-ben történt. A hasonló régiókban, ill. hasonló üzleti modell alapján működő versenytársakkal való összehasonlítás a szakértői modell fontos részét képezi. A minősítés eredménye meghatározza a minősítési kategória szerinti hovatartozást, amely erősen korrelál a külső minősítésekkel.

A minősítő modell

A minősítő modell a következő részek kombinálása: kvantitatív információk, kvalitatív információk, a felhasznált információk kockázatbecslése és –értékelése. A kvantitatív részben a következő paraméterek értékelése történik: jövedelmezőség, tőkésítettség, finanszírozási struktúra és likviditás, a hitelek minősége.

A kvalitatív részben értékelni kell a vállalkozás gazdálkodási környezetét és egyéb háttérinformációkat pl. tulajdonosi háttér, stratégia, piaci pozíció stb.

A kockázatok értékelését befolyásolja a tevékenység jellege, a mérleg és az eredmény szerkezet és a gazdasági, politikai, szociális környezettől való függőség is.

A minősítés outputja

A minősítés eredménye egy tízfokozatú skálán történő elhelyezése az ügyfélnek, amelyet az elemző írásos elemzéssel egészít ki.

A minősítés folyamata

A minősítés elkészítéséért az RZB arra specializálódott szervezeti egysége felelős, amely az üzleti területektől teljesen független területként működik. A minősítés eredménye a minősítő rendszerben valamennyi Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tagjának számára elérhető és legalább évente egyszer – kedvezőtlen tendenciák esetén ennél gyakrabban - felül kell vizsgálni. A végső minősítés felülbírálására sem az elemzést készítő, sem egyéb szereplő nem jogosult.

VI. Biztosítótársaságok minősítési folyamata

A minősítő modell hitelintézetek és pénzügyi szolgáltató szervezetek hitelképességének a Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoporton belüli megítélésére használt és a minősítés a végső hitelezési döntés központi elemét jelenti.

Fejlesztés és cél

A minősítő modell kifejlesztésére 2002-ben került sor a hitelintézetek minősítésére használt modell felépítése során szerzett tapasztalatok alapulvételével. A modell valamennyi Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tagjának esetében egységesen használt a biztosítók minősítésére.

A minősítő modell

A modell kvalitatív és kvantitatív ismérveket kombinál, ezek és súlyozásuk életbiztosítók ill. egyéb biztosítási tevékenységet folytatók esetében eltérőek. A pénzügyi mutatók értékelik az ügyfél jövedelmi helyzetét, díjstuktúrájukat, a tőkehelyzetet, a biztonsági tartalékot és a likviditást. A kvalitatív részben értékelni kell a vállalkozás gazdálkodási környezetét és egyéb háttérinformációkat pl. tulajdonosi háttér, stratégia, piaci pozíció stb.

A kockázatok értékelését befolyásolja a tevékenység jellege, a mérleg és az eredmény szerkezet és a gazdasági, politikai, szociális környezettől való függőség is.

A minősítés outputja

A minősítés eredménye egy tízfokozatú skálán történő elhelyezése az ügyfélnek, amelyet az elemző írásos elemzéssel egészít ki.

A minősítés folyamata

A minősítés elkészítéséért az RZB arra specializálódott szervezeti egysége felelős, amely az üzleti területektől teljesen független területként működik. A minősítés eredménye a minősítő rendszerben valamennyi Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tagjának számára elérhető és legalább évente egyszer – kedvezőtlen tendenciák esetén ennél gyakrabban - felül kell vizsgálni. A végső minősítés felülbírálására sem az elemzést készítő, sem egyéb szereplő nem jogosult.

7. Helyi és regionális önkormányzatok minősítési folyamata

A minősítő modell használt a helyi és regionális önkormányzatoknak és az azoknak közvetlenül felelős adminisztratív szervezeteknek a minősítésére.

Fejlesztés és cél

A minősítő modellt 2003-2004 folyamán fejlesztette az RZB a leánybankok közreműködésével, és amennyiben az indokolt (a különböző számviteli szabályozásnak ill. az eltérő jogszabályi környezetnek köszönhetően), lokális adaptációkra is sor került.

A minősítő modell

A modell kvalitatív és kvantitatív ismérveket kombinál, a kvantitatív ismérvek (bevételtermelő képesség, költségvetési stabilitás és függetlenség stb.) automatikusan kalkulálódnak, a kvalitatív szempontok mérlegelése a minősítést végző megítélésének függvénye.

A minősítés outputja

A minősítés eredménye egy tízfokozatú skálán történő elhelyezése az ügyfélnek, amelyet az elemző írásos elemzéssel egészít ki.

A minősítés folyamata

A minősítést a minősítendő ügyféllel üzleti kapcsolatban álló leánybank elemzője végzi. A minősítés eredménye a központi minősítő rendszeren keresztül valamennyi Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport tagjának számára elérhetővé válik és legalább évente egyszer – kedvezőtlen tendenciák esetén ennél gyakrabban - felül kell vizsgálni.

A végső minősítés felülbírálására sem az elemzést készítő, sem egyéb szereplő nem jogosult.

VIII. Projektársaságok minősítési folyamata

A kitétségi osztály tartalma megfelel a vonatkozó EU direktíva előírásainak.

Fejlesztés és cél

A minősítő rendszer kifejlesztésére Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoporton belül került sor, a tagvállalatok piaci tapasztalatainak felhasználásával. A modell a slotting⁵kritériumok alkalmazásával készült, és a projektek a törvény által definiált öt kockázati kategória valamelyikébe sorolódnak a bedőlési valószínűség valamint a nem-teljesítéskori veszteségráta együttes mérlegelésével.

A minősítő modell

Az EU direktívával összhangban a minősítő modell két komponenst tartalmaz: a projekt gazdasági teljesítményét valamint a bank biztosítékokkal való ellátottságát a projekt kapcsán. A gazdasági teljesítményt kvantitatív és kvalitatív szempontok alapján értékeli (pl.

⁵ A különleges hitelezési kitétségre a 196/2007 Kormányrendelet a 30. § (5) bekezdése szerinti módszer

adósságszolgálati jellemzők, projektirányítás és –szponzor, a projekt struktúrája és finanszírozási konstrukciója stb.)

A minősítés outputja

A fentiek kombinációjaként a projektet a modell egyedi kockázati kategóriákba sorolja.

A minősítés folyamata

A minősítés elkészítéséért a Bank hitelkockázat-kezelési részlege a felelős. A minősítést képzett kockázatkezelők készítik, akik széleskörű tudással és tapasztalattal rendelkeznek a nagyvállalati szegmenst illetően.

A kockázatelemző munkatárs első körben javasol egy ratinget, melyet ezután egy másik, limit-és rating jóváhagyási kompetenciával rendelkező kockázatkezelő szakmailag felülvizsgál (szükség esetén módosítja is), majd az eredményt véglegesíti. Ezáltal teljesül a "négy szem elv" (kettős kontroll) is. A minősítéseket a rating adatbázis (RDB) tárolja.

8.7 A NEMTELJESÍTÉSI VALÓSZÍNŰSÉG BECSLÉSÉRE SZOLGÁLÓ MEGHATÁROZÁSOK, MÓDSZEREK, ADATOK

A nem-teljesítési valószínűségek (PD), minden minősítési kategóriára megállapításra kerülnek, és annak a valószínűségét mutatják, hogy az adott ügyfél 12 hónapon belül nem-teljesítővé válik.

A PD-k saját becslésen alapulnak a következő nem-lakossági minősítési modellekre: vállalati, KKV, központi kormány és központi bank, hitelintézet és pénzügyi vállalkozás, biztosítók, önkormányzatok. A slotting módszer alkalmazására a különleges hitelezés során kerül sor.

A 12 hónapos nem-teljesítési valószínűségek becslése a Nemzetközi Raiffeisen Bankcsoport által meghatározott nem-teljesítési definíciókon alapul, melyek szorosan a Bázel 2 előírásainak mintájára lettek meghatározva. Az egyes nem-teljesítési indikátorok listája a „Default indikátorok alkalmazása” című fejezetben található.

A Bank a retail ügyfeleinek esetében a Hpt-ben megfogalmazott kritériumoknak megfelelően határozza meg a nem-teljesítés (default) definícióját, az anyabanki előírásoknak megfelelően. A részletes szabályok a Bankban külön vezérigazgatói utasításban kerülnek szabályozásra.

8.8 SAJÁT NEMTELJESÍTÉSKORI VESZTESÉGRÁTÁK, HITELEGYENÉRTÉKESÍTÉSI TÉNYEZŐK

Mivel a Bankcsoport jelenleg alap IRB módszerrel számítja ki a hitelezési kockázatból eredő tőkekövetelményt, nem alkalmaz saját nem-teljesítési veszteségrátát és hitel-egyenértékesítési tényezőt.

8.9 DEFAULT INDIKÁTOROK ALKALMAZÁSA

A Bankcsoport által használt nem-teljesítési (default)-indikátorok

- a) központi kormánnyal vagy központi bankkal szembeni kitettség,
- b) hitelintézettel és befektetési vállalkozással szembeni kitettség,
- c) vállalkozással szembeni kitettség kitettségi osztályaiba tartozó kitettségek esetén a következők:

Ssz.	Megnevezés	Jelentése
1	Csőd, felszámolás	Ha az ügyféllel szemben csőd, felszámolás vagy adósságrendezési eljárás kezdődik.
2	Közvetlen leírás	Ha az ügyféllel szembeni hitelezési veszteség leírása nem előzetesen megképzett céltartalék/értékvesztés terhére történik.
3	Leírás céltartalékkal szemben	Ha a hitelezési veszteség leírása az erre előzetesen megképzett céltartalék/értékvesztés terhére történt.
4	Ügylet felmondása, azonnal lejárttá tétel	Ha az ügyféllel szembeni kitettség eredeti szerződéses lejárat előtt a Bank részéről felmondásra kerül.
5	Kényszerű átütemezés/elengedés	Ha a banki tőkekövetelés lényeges részének kényszerű átütemezésére vagy elengedésére kerül sor.
6	Kamat kényszerű átütemezése/elengedése	Ha a banki kamatkövetelés kényszerű átütemezésére vagy elengedésére kerül sor.
7	Követelés eladás	Ha a követelést annak minőségromlása, problémássá válása miatt jelentős veszteséggel értékesíti a Bank.
8	90 napon túli, lényeges összegű fizetési késedelem	Ha az ügyfél lejárt és meg nem fizetett tartozása 90 egymás utáni naptári napon át megszakítás nélkül nap mint nap nagyobb a meghatározott materialitási küszöbnél.
9	Pénzügyi felügyeleti engedélyének visszavonása	-
10	Fizetési moratórium egy országban	-
11	Várható veszteség / céltartalék	Ha a Bank az egyedileg kezelt, átlag alatti, kétes vagy rossz minőségű ügyfél kitettsége mögé egyedi céltartalékok/értékvesztést képez, mert nem látja biztosítottnak a teljes megtérülést, és a várható veszteség összege a meghatározott küszöbértéket is jelentősen meghaladja.
12	Cross Default	Egy másik Raiffeisen-csoporttagnál bekövetkező default-indikációt jelentő esemény.

8.10 IRB MÓDSZERTAN SZERINTI HITELKOCKÁZATI TŐKEKÖVETELMÉNY KITETTSÉGEK SZERINTI BONTÁBAN

Mivel a korábbi kvalitatív adatok a bevezetőben leírtak miatt sztenderd módszer szerint voltak számolva, a következő táblázat IRB módszer szerint mutatja be a Bank tőkekövetelményét.

Kitettségi osztály	Tőkekövetelmény (millio Forint)	Arány
Központi kormányok és központi bankok	2	0%
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	14 798	10%
Vállalkozások	89 196	62%
Lakosság	33 414	23%
Részesedések	487	0%
Egyéb, nem hitelkötelezettséget megtestesítő eszközök	5 162	4%
Összesen	143 059	100%

9 HITELEZÉSI KOCKÁZAT-MÉRSÉKLÉS (12 §)

9.1 A MÉRLEGEN BELÜLI ÉS KÍVÜLI NETTÓSÍTÁSNÁL ALKALMAZOTT ELVEKRŐL ÉS A BIZTOSÍTÉKOK ÉRTÉKELÉSÉRŐL

A Bank nettósítást hitelkockázat-mérséklésre a tőkeszámítás során nem alkalmaz. A biztosítékok értékelésére és kezelésére szolgáló szabályzatok főbb elvei a „Hitelkockázati fedezetek alkalmazásáról” című részben (3.5) kerültek kifejtésre.

9.2 AZ ELISMERT BIZTOSÍTÉKOK FŐBB TÍPUSAI

A tőkeszámítás során elismert biztosítékok fő típusai:

Előre rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetek:

- Pénzügyi biztosítékok: kötvény, részvény, befektetési jegy, arany.
- Egyéb: ingatlan.

Előre nem rendelkezésre bocsátott hitelkockázati fedezetek:

- Garancia: készfizető kezesség és garancia.
- Hitelderivatívát a Bank jelenleg nem számít be.

A fenti biztosítékok a 196/2007. Kormányrendelet szabályai szerint kerülnek beszámításra a tőkekövetelmény számítás során.

Fizikai, valamint követelést terhelő dologi biztosítékokat is elfogad a Bank fedezetként. A bank jogi felülvizsgálatának eredményeként azonban ezek a biztosíték típusok kockázat mérséklésére nem vehetőek figyelembe.

9.3 KITETTSÉGEK, AMELYEK ESETÉBEN KÉSZFIZETŐ KEZESSÉGET, GARANCIÁT VAGY HITELDERIVATÍVÁT VETTÜNK FIGYELEMBE

Kitettségi osztály	Kitettség (Millió forint)
Vállalkozások	9 274
Késedelmes tételek	884
Egyéb tételek	33

9.4 ELISMERT PÉNZÜGYI BIZTOSÍTÉKOK ÉS FEDEZETEK MIATT SZÁMÍTOTT KORRIGÁLT KITETTSÉGEK

A pénzügyi biztosítékok és más elismert hitelkockázati fedezetek által - a volatilitási korrekciós tényező, valamint a mérlegen belüli nettósítás figyelembevételével számított - fedezett, teljes kitettség értékét az alábbi táblázat tartalmazza:

Kitettségi osztály	Kitettség (Millió forint)	Arány
Regionális kormány és helyi önkormányzatok	3 706	3%
Közszektorbeli intézmények	2 027	2%
Hitelintézetek és befektetési vállalkozások	16 898	13%
Vállalkozások	97 138	73%
Lakosság	12 505	9%
Ingatlannal fedezett kitettségek	31	0%
Késedelmes tételek	1 012	1%
Egyéb tételek	367	0%
Egyéb tételek, Ebből: Kiemelten kockázatos	250	0%
Összesen	133 934	100%

10 KERESKEDÉSI KÖNYV (13§)

10.1 KERESKEDÉSI KÖNYVI KOCKÁZAT ELEMEI

A Bank a kereskedési könyv pozíciókockázatának tőkekövetelményét sztenderd módszerrel, a kereskedési könyv partnerkockázatának tőkekövetelményét pedig piaci árazás szerinti módszerrel számolja. A Bank a tőkekövetelmény kalkulációjába beleveszi a leányvállalatok által vállalt kockázatokat is.

Megnevezés	Tőkekövetelmény (Millió forint)
Kereskedési célú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokra képzett tőkekövetelmény	1 915
Kereskedési célú részvényekre képzett tőkekövetelmény	11
Devizaárfolyam kockázatra képzett tőkekövetelmény	1 256
Áruügyletekre képzett tőkekövetelmény	0
Nagykockázat vállalásra képzett tőkekövetelmény	0
Tőzsdén kívüli derivatívügyletek partnerkockázatának tőkekövetelménye	5 193
Kereskedési könyv összes tőkekövetelménye	8 375

10.2 A BANKI KÖNYVI KAMATLÁBKOCKÁZAT MÉRÉSÉNEK ÉS KEZELÉSÉNEK ELVEI

A Banki könyvi kamatlábkockázat annak a kockázata, hogy a kamatlábak kedvezőtlen irányba történő változása megváltoztatja a banki könyvi pozíciók piaci értékét. Tágabb értelemben azt is banki könyvi kamatlábkockázatnak tekinthetjük, amikor a Bank a kamatlábkockázat megváltozása miatt jövőbeli potenciális kamatbevételtől esik el.

A banki könyvben található piaci termékek:

- Ügyfeles hitelállományok
- Ügyfeles betétállományok
- Származtatott ügyletek:
 - Devizacsere ügyletek
 - Eltérő devizában denominált kamatlábcseres ügyletek
 - Határidős kamatláb-megállapodások
 - Határidős devizaügyletek
- Lejáratig tartott kötvényállomány

A banki kamatlábkockázat mérése összetett módszerekkel történik:

- A kamatláb kockázatot a Bank alapvetően 99%-os 10 napos parametrikus VaR módszerrel méri. A VaR kalkulációja hetente egyszer készül. A VaR modell jogszabály szerinti back-tesztje minden hónapban elkészül.
- Ezen kívül a Bank azt is megvizsgálja, hogy kamat-stressz hatására a portfólió piaci értéke hogyan viszonyul a szavatoló tőke 20%-ához.
- Az ICAAP keretében a banki könyvi kamatkockázatra vonatkozó tőke kalkulációjában a fenti érték közül a nagyobbat veszi alapul a Bank. Az ICAAP szerinti tőkeszükséglet ennek a maximumértéknek a 3-szorosa.

A banki könyvi kamatláb kockázat kezelésére a Bank VaR limitrendszert működtet. A limitriport minden nap elkészül. Limitsértés esetében a felelős kockázatelemzéseit terület a Management tagokat haladéktalanul értesíti.

10.3 A BANKI KÖNYVI KAMATLÁBKOCKÁZATRA VONATKOZÓ STRESSZ TESZT

A Bankcsoport stressz tesztet futtat az alkalmazott statisztikai modellek által nem kezelt kivételes, de bizonyos valószínűséggel bekövetkező események általi sebezhetőségének mérésére (a Felügyelet által javasolt módszertant követve).

A Bankcsoport mind a kereskedési könyvi, mind a nem-kereskedési könyvi kitétségekre végez stressz-tesztet:

- A Bankcsoport a banki könyvre nettó kamatbevétel szimulációt (stressz teszt) hajt végre, és meghatározza a nettó kamatbevétel változását az év végéig, illetve az elkövetkezendő 12 hónapra (a következő devizanemekben esedékes kamatjövedelemre: HUF, EUR, USD, CHF).
- A Bankcsoport a kereskedési könyvre VaR (10 nap, 99%) riportot készít, kockázati faktorokra lebontva (részvény, kamat, deviza, áru). Ezután kockázati faktoronként megvizsgálja a kereskedési könyvi pozíciók „stressz tűrő” képességét (részvény és deviza pozíciók piaci értékének változása 20%-os árfolyamváltozás hatására, a kereskedési könyvi pozíciók értékének változása 300 bázispontos hozameltolások hatására).
- A stressz teszteknél a Bankcsoport az alábbi, a Felügyelet által definiált „kamat sokk” forgatókönyveket alkalmazza mind a kereskedési mind a banki könyvre vonatkozóan:
 - a teljes hozamgörbén bekövetkező +/- 300 bp (kivéve CHF esetében, ahol +/- 200 bp) azonnali párhuzamos kamatmozgás (párhuzamos eltolás)
 - a teljes hozamgörbén egy év alatt fokozatosan bekövetkező +/- 300 bp (kivéve CHF esetében, ahol +/- 200 bp) párhuzamos kamatmozgás (lassú párhuzamos eltolás)

- a hozamgörbe legrövidebb pontján bekövetkező +/- 300 bp (kivéve CHF esetében, ahol +/- 200 bp) azonnali kamatmozgás, a hozamgörbe leghosszabb pontja változatlan marad (rövid oldali csavarás)
- a hozamgörbe leghosszabb pontján bekövetkező +/- 300 bp (kivéve CHF esetében, ahol +/- 200 bp) azonnali kamatmozgás, a hozamgörbe legrövidebb pontja változatlan marad (hosszú oldali csavarás)

A Bankcsoport a stressz tesztek eredményeit felhasználja a kamatláb kockázati politika meghatározása során, valamint a kamatláb kockázati limitek kialakításakor.

A stressz tesztek eredményeiről a Bankcsoport vezetése tájékoztatást kap az MRSC és szükség esetén a GRC fórumokon.

A stressz teszteket a Bank negyedéves rendszerességgel futtatja.

A Bankcsoport nem végez sem a kereskedési könyvön kívüli értékpapírhoz kapcsolódó tevékenységet, sem értékpapírosítás tevékenységét.

11 A KERESKEDÉSI KÖNYVBEN NEM SZEREPLŐ RÉSZVÉNYEK, POZÍCIÓK (14§)

A Bankcsoport belső szabályzatában határozza meg a nem kereskedési célra vásárolt részvények, pozíciók lehetséges típusait és azok értékelési szabályait.

Kapcsolt vállalkozásban szerzett tulajdoni részesedések

A kapcsolt vállalkozásban szerzett tulajdoni részesedések olyan tulajdoni részesedések, amelyek megszerzésére a Bankcsoport hosszú távú stratégiai céljaival, terveivel, illetve üzletpolitikájával összhangban kerül sor. Az ebbe a kategóriába tartozó befektetések részben, vagy egészben saját tulajdonban lévő leányvállalatok, valamint az Szm. szerint a Bank kapcsolt vállalkozási körébe tartozó vállalatok részesedéseinek a megvásárlását, illetve alapításában való részvételt jelentik.

A Bankcsoport a tulajdoni részesedések és üzletrészek esetén az aktiválási értéket a 2000. évi C. Törvény előírásai alapján az alábbiak szerint határozza meg. Ha a Bankcsoport korábban már működő olyan társaság részesedéseit, üzletrészt vásárolja meg, amelynek részvényeit, üzletrészeit tőzsdén nem jegyzik, a Bankcsoport a cég auditált beszámolójában lévő saját tőkéjének részesedésre jutó értéke, valamint az adásvételi szerződésben lévő vételár viszonya alapján megvizsgálja, hogy keletkezik-e pozitív, vagy negatív üzleti érték. Ha keletkezik üzleti érték, azt az immateriális javak között aktiválja; a részesedés, üzletrész könyv szerinti értéke pedig az auditált beszámolóban lévő saját tőke tulajdoni hányaddal arányos értéke lesz.

A kapcsolt vállalkozásban szerzett tulajdonosi részesedések esetén a Bankcsoport félévente a mindenkorai tulajdoni hányadra jutó saját tőke nagyságát összeveti a tulajdoni részesedés könyv szerinti értékével.

2008.12.31-re vonatkozóan a Bankcsoport az alábbi befektetésekkel rendelkezett:

Részvények, részesedések kapcsolt vállalkozásban	Könyv szerinti érték
SCTAI Angol Iskola Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhaszn	611
Raiffeisen Autó Lízing Kft.	360
New Outlet Center Kft.	160
Pannon Lúd Kft.	21
Raiffeisen Energiaszolgáltató Kft.	20
SCTJ Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	10
Upper Land Ingatlanhasznosító és Ingatlanforgalmazó	7
Raiffeisen Biztosításközvetítő Kft.	5
RC Gazdasági és Adótanácsadó Zrt.	4
KAWA Energetika Kft.	3
SCTB Ingatlanfejlesztő és Ingatlanhasznosító Kft.	3
Raiffeisen Ingatlan Üzemeltető Kft	3
BUTÁR Gazdasági Szolgáltató Kft.	3
SCTS Szentendre Ingatlanfejlesztő Kft	2
CCR-MED Szolgáltató Kft.	1
Middle Outlet Kft.	0,32
Raiffeisen Ingatlan Vagyonkezelő Kft	0,3
Összesen:	1 214

2008 folyamán a kapcsolt vállalkozásban lévő részesedései közül a csoport ötöt értékesített, az ezekből realizált eredménye 1,96 Mrd HUF.

Egyéb befektetési célú részesedések:

A Bankcsoport működéséhez kapcsolódó fizetésforgalmat lebonyolító és egyéb szakmai szervezetekben lévő tartós részesedések.

Ezen részesedések esetén a Bankcsoport félévente a mindenkori tulajdoni hányadra jutó saját tőke nagyságát összeveti a tulajdoni részesedés könyv szerinti értékével.

2008.12.31-re vonatkozóan az egyéb befektetések:

Befektetési célú részvények, részesedések	Könyv szerinti érték
GIRO Zrt.	7
Hitelgarancia Zrt.	20
Tőzsdetagság	15
SWIFT	12
Magyar SEPA Egyesület	0
Mastercard	0
Összesen:	54

12 PARTNERKOCKÁZAT (15/B§)

A derivatív ügyletek ügyfeleire vonatkozóan a partnerek nemfizetési valószínűségét alapul véve a Bank limiteket állapít meg. Minden nap elkészül a derivatív ügyletek partnereire vonatkozó limitkihasználtsági riport, amely megmutatja, hogy a piaci árak változása miatt mely ügyfeleknél alakult ki limittúllépés.

A limit kihasználtság számításának módszertana az RZB által alkalmazott módszereken nyugszik.

Amennyiben limittúllépés keletkezik, akkor pótfedezet bevonására szólítja fel a Bank az ügyfelet. Amennyiben a pótfedezet igénynek nem tesz eleget az ügyfél, akkor a Banknak lehetősége van az ügylet lezárására.

Az értékesítési célú származtatott ügyletek mindegyikének fedezve kell lennie egy olyan ellenirányú partnerbankkal kötött ügylettel, melynek mindegyik paraméterének meg kell egyeznie az eredeti szerződés paramétereivel. Ennek meglétéről minden nap készül egy fedezettségi riport, mely hatékonyan jelzi az esetleg előforduló tökéletlenül fedezett kitétségeket.

A Bank a származtatott ügyletek partnerkockázatára vonatkozó jogszabályi tőkekövetelmény számításánál a piaci árazás szerinti módszertant alkalmazza, figyelembe véve az ügyletek mögötti biztosítékok kockázatcsökkentő hatását.

Amennyiben az adott ügyféllel nettósítási megállapodást is kötött a Bank, akkor a tőkekövetelmény kalkulációjánál a nettósítás kockázatcsökkentő hatása is figyelembe van véve.

13 MŰKÖDÉSI KOCKÁZAT (16§)

13.1 A RAIFFEISEN BANKCSOPORT MŰKÖDÉSI KOCKÁZAT KONTROLLING ÉS KEZELÉSI RENDSZERE

A Bankcsoportban a működési kockázat kontrolling (Operational Risk Controlling - ORC) csoport felelőssége a működési kockázatokkal kapcsolatos feladatok összefogása. A működési kockázat kezelésében és szükség szerint a kockázatszint csökkentésében minden szervezeti egység (főosztály, régió, leányvállalat) részt vesz, ennek megfelelően minden területen kinevezésre kerültek működési kockázatkezelők. A működési kockázatkezelők hálózata több mint 80 dolgozóból áll, és lefedi a Bank és csoporthoz tartozó leányvállalatait is.

Az ORC csoport komoly erőfeszítéseket tesz a működési kockázatkezelés szervezetének fejlesztése és a működési kockázat-tudatosság növelése érdekében.

13.2 MŰKÖDÉSI KOCKÁZATOK AZONOSÍTÁSA

A kockázatazonosítás célja azoknak a működési kockázatoknak a felderítése, amelyek veszélyeztethetik a Bankcsoport üzleti céljainak elérését, ill. akár a Bankcsoport működésének megszűnését is okozhatják. A megfelelő kockázatazonosítás a minőségi kockázatkezelés alapfeltétele. Több eszköz nyújt segítséget a kockázatazonosításhoz: belső és külső veszteségadatok gyűjtése, az éves önértékelés, forgatókönyv elemzés, kulcs kockázati indikátorok figyelése és riportolása.

13.3 MŰKÖDÉSI KOCKÁZATOK KEZELÉSE

A kockázatkezelés során erős hangsúlyt kap a kockázatok kezelése a működési kockázati szint csökkentésének gyakorlati megvalósítása: a Bankcsoport az önértékelés és az adatgyűjtés alapján számos intézkedést kezdeményezett. A kockázatsökkentő intézkedésekről a Működési Kockázat Albizottság dönt, amelynek tagjai főosztályvezetők és a kockázatkezelésért felelős vezérigazgató-helyettes (Chief Risk Officer - CRO).

A szervezeti elmélyültség erősítése és a vezetői tájékoztatás érdekében az ORC csoport rendszeresen riportokat készít a kockázatprofil alakulásáról a tulajdonosok, a felső- és a középvezetők, továbbá a működési kockázatkezelők részére. A jogszabályi előírások szerinti külső jelentésszolgálatot is a működési kockázat kontrolling csoport látja el.

13.4 TŐKEKÖVETELMÉNY SZÁMÍTÁS

A Bankcsoport a működési kockázat tőkekövetelményének számítására a sztenderd módszer (TSA) alkalmazza, amelynek meghatározása a 200/2007-es kormányrendeletnek megfelelően történik. A működési kockázat felügyeleti tőkekövetelménye a Bankra nézve

A működési kockázattal kapcsolatos felügyeleti tőkekövetelmény alakulása (millió forint)		
	2007	2008
Bank	9 812	12 239
Bankcsoport	11 091	13 498

14 A BANKCSOPORT TŐKEMEGFELELÉSE

13.1 A BANKCSOPORT IRB MÓDSZERTAN SZERINT SZÁMÍTOTT TŐKEMEGFELELÉSE

A Bankcsoport 2008. december 31-re vonatkozó tőkemegfelelési mutatója IRB módszerrel számítva.

Megnevezés	millio forint	Arány
Összes tőkekövetelmény a hitelezési, partner, felhígulási és nyitvaszállítási kockázatra	143 059	89.6%
Összes tőkekövetelmény a pozíció-, devizaárfolyam és árukockázatra	3 182	2.0%
Összes tőkekövetelmény a működési kockázatra	13 498	8.5%
Tőkekövetelmény összesen	159 739	
Kockázatok fedezésére figyelembe vehető szavatoló tőke összesen	177 662	
Tőkemegfelelési mutató	8.90	

13.2 A BANKCSOPORT SZTENDERD MÓDSZERTAN SZERINT SZÁMÍTOTT TŐKEMEGFELELÉSE

A Bank 2008. december 31-re vonatkozó tőkemegfelelési mutatója sztenderd módszerrel számítva.

Megnevezés	millio forint	Arány
Összes tőkekövetelmény a hitelezési, partner, felhígulási és nyitvaszállítási kockázatra	149 554	90.0%
Összes tőkekövetelmény a pozíció-, devizaárfolyam és árukockázatra	3 182	1.9%
Összes tőkekövetelmény a működési kockázatra	13 498	8.1%
Tőkekövetelmény összesen	166 234	
Kockázatok fedezésére figyelembe vehető szavatoló tőke összesen	181 630	
Tőkemegfelelési mutató	8.74	